

ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP 2015

Nøkkeltall

	2015	2014	Omarbeidet 2013	2013	2012
Salg i 1 000 liter					
Svakvin	65 899	66 773	66 432	66 432	65 690
Sterkvin	572	597	636	636	670
Brennevin	11 191	11 260	11 486	11 486	11 851
Øvrige produkt	2 812	2 516	2 078	2 078	1 656
SUM	80 474	81 146	80 632	80 632	79 867
INNTEKTER OG RESULTAT millioner kroner					
Brutto salgsinntekter	15 991,0	15 775,4	15 370,5	15 370,5	14 951,8
Driftsinntekter	12 805,7	12 634,2	12 307,3	12 307,3	11 971,5
Driftsresultat	139,5	252,0	88,6	86,2	123,1
Resultat før skatt	161,4	290,7	123,3	120,9	167,5
KAPITAL					
Total kapital i millioner kroner	3 723,4	3 610,9	3 291,2	3 320,0	3 180,9
Egenkapital i millioner kroner	552,7	461,4	556,8	479,0	273,0
Egenkapitalandel i prosent	14,8	12,8	16,9	14,4	8,6
LØNNSOMHET i prosent					
Bruttomargin ¹⁾	12,8	13,0	12,7	12,7	12,6
Resultatgrad ²⁾	1,3	2,3	1,0	1,0	1,4
Totalkapitalrentabilitet ³⁾	4,4	8,5	3,8	3,8	5,3
Egenkapitalrentabilitet ⁴⁾	31,8	57,1	29,7	32,2	45,3
LIKVIDITET					
Likviditetsgrad i prosent ⁵⁾	152,5	151,9	155,4	155,4	157,1
Arbeidskapital i millioner kroner ⁶⁾	1 074,8	1 017,6	965,4	965,4	906,9
PERSONALE					
Antall fast ansatte pr. 31.12.	1857	1825	1 802	1 802	1 805
Herav: Heltidsansatte	644	657	652	652	675
Deltidsansatte	1213	1168	1150	1150	1130
Antall årsverk	1152	1156	1139	1139	1125
Antall butikker pr. 31.12.	306	297	288	288	278

$$^1) \text{ Bruttomargin} = \frac{\text{driftsinntekt} - \text{vareforbruk}}{\text{driftsinntekt}} \times 100$$

$$^4) \text{ Egenkapital-rentabilitet} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift}}{\text{gjennomsnitt av egenkapital 11. og 31.12.}} \times 100$$

$$^2) \text{ Resultatgrad} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{driftsinntekt}} \times 100$$

$$^5) \text{ Likviditetsgrad} = \frac{\text{omløpsmiddel}}{\text{kortsiktig gjeld}} \times 100$$

$$^3) \text{ Totalkapitalrentabilitet} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{gjennomsnitt av totalkapitalen 11. og 31.12.}} \times 100$$

$$^6) \text{ Arbeidskapital} = \text{omløpsmiddel} - \text{kortsiktig gjeld}$$

Ypperlig service og tydelig ansvar

Vinmonopolet er det beste fra to verdener. Vi har et unikt vareutvalg, gir kundene våre ypperlig service og åpner stadig flere butikker. Likevel fører monopolordningen til en begrensning i alkoholkonsumet sammenlignet med om det ble solgt vin i butikk.

Siden Vinmonopolet er et heleid statlig selskap, kan vi føre alderskontroll uten at det kommer i konflikt med kommersielle interesser. Dette er en oppgave vi tar svært alvorlig. Hvert år avvises et stort antall personer fordi de enten ikke kan vise gyldig legitimasjon eller fordi de åpenbart er beruset. Målet vårt er at alle i alderen mellom 18 og 25 år skal vise legitimasjon uoppfordret i butikkene våre.

Samtidig som vi ivaretar vårt viktige samfunnsoppdrag, ønsker vi å ha mest mulig fornøyde kunder. Kompetansen til våre ansatte og den hjelpen man får i butikkene gjør at vi skårer høyt på omdømmemålinger. Vinmonopolet gikk helt til topps i TNS Gallups syndikerte omdømmeundersøkelse i 2015. Det er tredje gang vi er målt i denne undersøkelsen, og tredje gang vi topper listen. I tillegg har de gått frem 4 poeng til 76, som er den høyeste scoren som er målt noensinne, og hele åtte poeng foran andre plass. Vinmonopolet havnet også på en delt førsteplass i den store innbyggerundersøkelsen gjennomført av Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI). Over 11 000 innbyggere er spurt i den store undersøkelsen, som DIFI gjennomfører for tredje gang.

Vi skal ikke hvile på våre laurbær men stadig utvikle oss i takt med endrede

forventninger fra våre kunder. Kunnskapen og interessen om øl er stadig økende blant publikum. Ølsalget har faktisk tredoblet seg siden 2009, og allerede da var «ølølgen» på god vei inn i Norge. For å kunne tilby ølkundene en bedre handleopplevelse og et større vareutvalg, satte vi i gang arbeidet med en pilot på ølpol i 2015. Vi valgte ut to butikker, som allerede er gode på øl til å prøve ut konseptet. Kvadrat i Sandes og Bankkvartalet i Trondheim åpnet begge i begynnelsen av mars som prøvebutikker. Om dette blir tatt godt imot ser vi for oss å åpne flere slike spesialbutikker i tiden framover.

Samtidig møter Vinmonopolet også på utfordringer. For første gang siden 1996 har salget vårt gått ned fra året før, en nedgang på 0,8 prosent. Dette er også den største salgsnedgangen som er registrert siden 1992. Dette kommer ikke av at folk drikker mindre, men at de handler alkohol andre steder, gjennom grensehandel og taxfree. Selv om Vinmonopolet er et alkoholmonopol opplever vi at omsetningen og markedsandelene går ned. Dette er noe som på sikt vil kunne utfordre det samfunnsoppdraget selskapet er satt til å løse.

Vinmonopolet skal være en moderne og framtidsrettet faghandelskjede med kompetente og kunnskapsrike medarbeidere. Dette gir et godt grunnlag for å videreføre det viktige samfunnsoppdraget vårt, et ansvarlig salg av alkohol, i skjæringspunktet mellom ypperlig service og tydelig ansvar.

Innhold

Nøkkeltall	2
Leder	3
Årsberetning	4
Resultat	14
Balanse	15
Kontantstrømoppstilling	16
Noter	17
Statistikk	26
English summary	34
Key figures	35

AS VINMONOPOLET
Foretaksregisteret NO 817 209 882 MVA

KJEDEKONTOR
Akersgt. 51, 0180 Oslo
Postboks 6953, St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon 04560
Telefaks 22 01 50 09

www.vinmonopolet.no
kundesenter@vinmonopolet.no

Design: Spoon
Omslagsfoto: Erik Thallaug
Trykk: Wittusen & Jensen
Opplag: 1400

Trykket på miljøvennlig papir

Kai G. Henriksen

KAI G. HENRIKSEN
Administrerende direktør

Styrets beretning 2015

Vinmonopolet er samfunnets viktigste virkemiddel for å sikre ansvarlig salg av alkohol. Styret legger stor vekt på at selskapet forvalter sitt alkoholpolitiske oppdrag gjennom å drive effektive og profesjonelle butikker med kunnskapsrike, kvalitets- og ansvarsbevisste ansatte. Det gir optimale forhold for å utøve den nødvendige sosiale kontrollen med omsetningen av sterkøl, vin og brennevin, og det gir tilfredse kunder.

Vinmonopolordningen sikrer at salget skjer uten privatøkonomiske interesser. Fordelene ved Vinmonopolet kommer bl.a. til uttrykk gjennom fravær av kjøpepress, effektiv sosial kontroll, holdningsskapende tiltak, etisk adferd og effektiv drift. Med et begren-

set antall butikker og fokus på sosial kontroll bidrar Vinmonopolet til å begrense alkoholforbruket i Norge.

Vinmonopolet støttes av en voksende majoritet i befolkningen. Gjennom den årlige medarbeidertrivselsundersøkelsen viser de ansatte at de er svært godt fornøyd med å jobbe i Vinmonopolet. På TNS Gallups omdømmeundersøkelse gikk Vinmonopolet rett til topps for tredje året på rad i 2015. På statens egen innbyggerundersøkelse, som måler hvor godt fornøyd befolkningen er med offentlige tjenester, topper Vinmonopolet listen sammen med universitetene.

Vinmonopolet er Norges ledende faghandelskjede med stor bredde, kvalitet og

lønnsomhet i produktutvalget. Vareutvalget er blant verdens aller største og beste. Samtidig er Vinmonopolets omgivelser mer omskiftelige enn på lenge. For første gang siden 1996 har Vinmonopolets salg gått ned fra året før. Salgsvolumet i 2015 var 80,5 millioner liter, en nedgang på 0,8 prosent mot året før. Dette er også den største salgsnedgangen som er registrert siden 1992. Selv om Vinmonopolet er et alkoholmonopol opplever vi at omsetningen og markedsandelene går ned, noe som på sikt vil kunne utfordre det samfunnsoppdraget selskapet er satt til å løse.

Forklaringen på salgsnedgangen antas å ligge i økte innreisekvoter som ble innført fra 1. juli 2014. Dette ga en vekst i taxfree- og grensehandelen for 1. halvår 2015. 2. halvår 2015 var salget tilbake til det som kan se ut som en normal, underliggende vekst, målt mot samme periode året før.

TOTALT

	Hele året		Endring	
	2014	2015	Liter	Prosent
1000 liter	2014	2015	Liter	Prosent
Svakvin	66 780	65 899	-888	-1,3
Brennevin	11 260	11 191	-70	-0,6
Øl	2 198	2 463	265	12,1
Sterkvin	597	572	-25	-4,2
Alkoholritt	318	349	31	9,9
Totalt	81 154	80 475	-687	-0,8

Svakvin er den største kategorien med 82 prosent av salget, målt som vareliter. Mens salget av svakvin, brennevin og sterkvin går ned, var det en økning for øl og alkoholfritt.

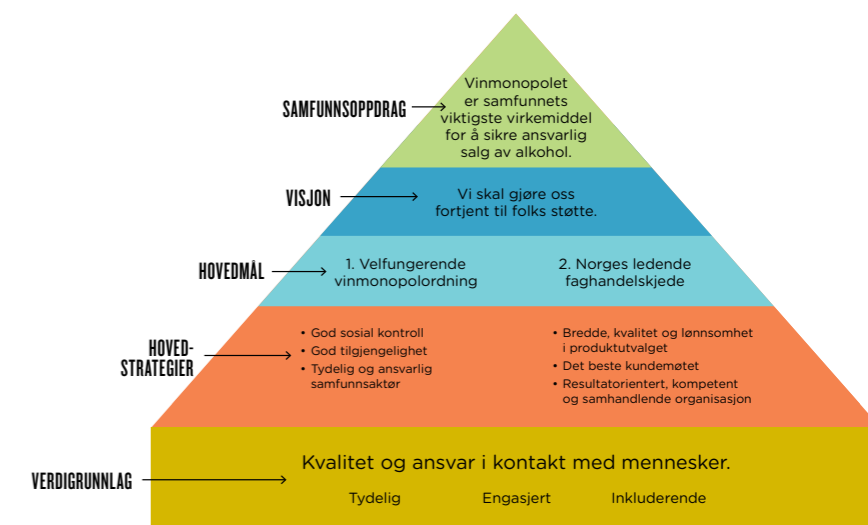

Forklaringen på salgsnedgangen antas å ligge i økte innreisekvoter som ble innført fra 1. juli 2014.

VINMONOPOLETS STYRINGSPYRAMIDE

Vinmonopolet har en todelt målsetting om å ivareta vinmonopolordningen og være Norges ledende faghandelskjede. Vinmonopolet vil bare bestå så lenge vi både bidrar til å redusere det totale alkoholforbruket i Norge og leverer kundene et godt totalprodukt.

Vinmonopolet har oppsummert sin strategi i en styringspyramide. På toppen av pyramiden er vårt samfunnsoppdrag. De neste to nivåene er visjon og hovedmål, som representerer henholdsvis den grunntanken vi styrer mot og de mål vi har satt oss for å oppfylle vårt samfunnsoppdrag. For å nå disse målene har vi seks hovedstrategier som viser hva vi skal fokusere på, og hvilke oppgaver vi skal prioritere for å nå våre hovedmål. Selve bærebjelken, og det laveste nivået i styringspyramiden, er vårt verdigrunnlag og våre verdier. Verdigrunnlaget fastslår hvordan alle ansatte i Vinmonopolet skal opptre.

Videre i beretningen tar vi for oss hver av de seks hovedstrategiene og presenterer kort de viktigste tiltakene og aktivitetene som er gjennomført i 2015 for å nå målene våre.

VELFUNGERENDE VINMONOPOLORDNING

GOD SOSIAL KONTROLL

Ingen under 18 år skal få kjøpt øl eller vin, og ingen under 20 år skal få kjøpt brennevin i våre butikker. Kunder under 25 år skal vise legitimasjon, viser de ikke legitimasjon uoppfordret, skal de bli spurt om det. Andelen ungdommer som ble kontrollert for alder var omtrent den samme i 2014 og 2015. Stadig flere viser nå legitimasjon uten at vi må be om det. Dette registreres på kassaapparatene ved gjennomført handel. Mystery shoppere måler også butikkene på gjennomføringen av alderskontroll. Alle butikker ble målt 24 ganger i 2015 og resultatet har økt over tid, fra 43 prosent første året måling ble gjennomført i 2007 til 93,7 prosent i 2015.

Ungdomsorganisasjonen Juvente tester årlig om mindreårige får kjøpt alkohol i dagligvarehandelen og på Vinmonopolet. I årets test solgte dagligvaren i mer enn hvert tredje forsøk. Vinmonopolet ble testet i 38 forskjellige tilfeller og solgte i tre av dem. Dette er tre for mange, forbedringstiltak ble iverksatt i de butikkene som feilet.

Vinmonopolet gjennomfører nasjonale holdningskampanjer for å støtte opp under arbeidet med sosial kontroll. I 2015 ble det gjennomført en alderskontrollkampanje i to perioder. Alle som viste legitimasjon uoppfordret, var med på å redde en bie. Hele seks prosent flere viste legitimasjon uoppfordret sammenlignet med året før.

Det ble også lansert en ny langingskampanje, som skulle få ungdom i alderen 18–25 år til å tenke seg godt om før de kjøper alkohol for mindreårige. Blir man tatt for langing kan konsekvensene bli større enn man forventer – som bot, fengsel eller en prikk som forblir på rullebladet. Kampanjen ble bl.a. vist til ca. 1 million unike personer på Facebook, eller 1/5 av Norges befolkning.

SOSIAL KONTROLL

	2014	2015
Resultat alderskontroll, mystery shopper, prosent	93,3	93,7
Antall tester per butikk	24	24
Vist legitimasjon uoppfordret	2,35 mill.	2,5 mill.
Spurt om legitimasjon	1,06 mill.	1,03 mill.
Avvist pga. alder	4 935	5 099
Avvist pga. langing	646	653
Avvist pga. beruseelse	3 667	3 794
Antall viste legitimasjoner (spurt og uoppfordret) som prosentvis del av antall ekspederinger	10,9	10,5

GOD TILGJENGELIGHET

Bedre butikkdekning i distriktene vil fortsatt være et viktig mål for Vinmonopolet, og med den lille butikkmodellen, kategori 1, vil dette være mulig i fremtiden. Styret legger til grunn at nye butikker over tid dekker sine egne kostnader.

Per 31.12. hadde Vinmonopolet 306 butikker. Med disse butikkene er Vinmonopolet etablert i 240 av landets 428 kommuner. I perioden 2000 – 2015 har Vinmonopolet vedtatt åpnere 186 butikker. Totalt antall butikker har økt fra 130 per 1. januar 2000 til 315 vedtatte ved utgangen av 2015. Butikknettet er dermed mer enn fordoblet i løpet av denne perioden. Dette gir et gjennomsnitt på 11,5 nyåpninger per år.

	2014	2015
Antall butikker per 31.12.	297	306
Antall nye butikker	10	9
Antall kommuner med Vinmonopol	232	240
Antall kommuner uten Vinmonopol som har søkt om butikk	106	103
Prosentvis andel av befolkning i kommune med eget Vinmonopol	90	91
Prosentvis andel av befolkning som bor nærmere enn 30 km fra nærmeste Vinmonopol	96	96
Prosent som er helt eller delvis enig i påstanden: «Tilgangen til Vinmonopolet er god nok der jeg bor»	82	85

E-HANDEL (VINMONOPOLET.NO OG KUNDESENTER)

	2014	2015
Ordre i nettbutikk og kundesenter	128 000	149 600
Prosentvis endring fra året før	26	17
Totalt antall liter i fjernhandel	810 000	888 000
Brutto omsetning i fjernhandel, millioner kroner	196,3	235,9
Antall besøk på vinmonopolet.no	8,0 mill.	9,1 mill.
Prosentvis endring fra året før	14	13,8
Andel fra mobile enheter (mobil/nettbrett), prosent	51	56
Antall henvendelser til kundesenteret	131 400	120 400
Antall følgere på sosiale medier	15 200	22 800

TYDELIG OG ANSVARLIG SAMFUNNSAKTØR

Vinmonopolet har sammen med de andre nordiske alkoholmonopolene i Sverige, Finland, Island og Færøyene stilt etiske krav til våre leverandørkjeder. I de siste årene har Vinmonopolet fulgt opp vår leverandørkjede ved å be leverandørene om å rapportere hvorvidt de også etterlever kravene. Programmet har favnet bredt og gitt en god plattform å bygge en mer omfattende oppfølging av leverandører på.

I 2015 ble Vinmonopolet tatt opp som medlem i CSR-organisasjonen Business Social Compliance Initiative (BSCI). Samtidig er det utarbeidet felles retningslinjer for hvordan de nordiske monopolene skal følge opp leverandørene på en ensartet måte gjennom medlemskapet. Importørene må ta et generelt ansvar for oppfølging av deres leverandørkjeder. Vinmonopolet og de andre monopolene vil på sin side gjennomføre en mer omfattende oppfølging av leverandører fra risikoutsatte områder. I 2015 startet Vinmonopolet en slik oppfølging med tre leverandører – én fra Sør-Afrika og to fra Argentina – og deres respektive importører.

En erfaring fra leverandørkjedeoppfølgingen er at de største utfordringene forekommer lengst ned i leverandørkjeden – hos råvareprodusentene. Med ny oppfølging vil vi også henvende oss til dette leddet og vi har stor forventning til gode resultater av dette arbeidet.

NORGES LEDENDE FAGHANDELSKJEDE

BREDDE, KVALITET OG LØNNSOMHET I PRODUKTUTVALGET

Vinmonopolets vareutvalg er blant verdens største og beste. Målet er å ha et kunderettet og lønnsomt sortiment som bidrar positivt til Vinmonopolets omdømme. Sortimentet skal dekke alle våre kundesegmenters faktiske og forventede etterspørsel, være innovativt og samtidig lønnsomt som helhet. Totalt hadde 22 465 forskjellige produkter i de ulike produktutvalgene salg i 2014. Sortimentet i Vinmonopolets butikker varierer fra ca. 200 produkter i de minste butikkene (kategori 1) til ca. 4 500 produkter i den aller største.

ANTALL PRODUKTER MED SALG

	2014	2015
Rødvinn	9 564	9 761
Hvitvinn	5 835	5 930
Rosévin	511	557
Musserende vin	1 716	1 722
Sterkvinn	418	393
Brennevin	2 798	2 816
Øl	1 391	1 758
Alkoholfritt	68	66
Diverse	164	189
Totalt	22 465	23 192

MILJØ 2014

Vinmonopolet har som mål å være Norges ledende faghandel på miljø. Med 298 miljøfyrtårnsertifiserte butikker ved utgangen av 2015, er Vinmonopolet kjeden med flest sertifiserte butikker i Norge.

De viktigste interne miljøtiltakene gjennom 2015 har vært knyttet til innføring av rutiner for beste praksis på energi- og avfallsoppfølging i butikk. Det har gitt merkbare besparelser, og vi vil fortsette arbeidet ved hjelp av et velfungerende miljøoppfølgingssystem.

For å kunne identifisere mest mulig effektive miljøtiltak bakover i verdikjeden, har Vinmonopolet, Systembolaget (Sverige) og Alko (Finland) påbegynt en studie. Målet er å kartlegge de miljømessige påvirkningene av produktene de nordiske alkoholmonopolene selger. Resultatene fra studien vil bidra til en fellesnordisk miljøstrategi og til iverksetting av tiltak for å redusere miljøpåvirkningene.

Vinmonopolet har et godt stykke på vei kommet bort fra bruk av papir, og vi nærmer oss målsettingen vår om en reduksjon ned til et totalt forbruk på 35 tonn papir i 2017. Fra 2014 til 2015 er papirforbruket redusert med 21 tonn, til rundt 40 tonn papir, i hovedsak på grunn av nedleggelse av produktkatalogen og brosjyren Nyheter. I 2009 var samlet årlig forbruk på over 240 tonn papir.

Helt på slutten av året ble det lansert nye handlenett som er produsert av 100 prosent resirkulert materiale. Handlenettene er et godt og miljøvennlig alternativ til plastposer.

	2014	2015
Antall nye miljøfyrtårnsertifiserte butikker	72	11
Prosentvis andel sertifisert per 31.12.	97	97
Antall gjenbruksnett solgt i butikk	75 887	65 164
Antall plastposer solgt i butikk	23 500 000	22 400 000

Vinmonopolet lanserer også produkter i syv spesialbutikker, produkter som har eksepsjonelt høy kvalitet, som er tilgjengelig kun i små partier, er nyskapende eller som skiller seg klart ut fra hva som ellers finnes i Vinmonopolets sortiment. I 2015 ble 1 100 forskjellige produkter lansert, fordelt på seks tematiske slipp. Med disse lanseringene oppnår Vinmonopolet en stor interesse fra vininteresserte kunder i tillegg til vinpressen.

Vinmonopolet arrangerer også auksjoner som gir en mulighet for å omsette alkohol på en lovlig måte uten at selger har bevilling på salg av alkohol. I dette arbeidet samarbeider Vinmonopolet med auksjonshuset Blomqvist. I 2015 ble det gjennomført fire auksjoner som alle oppnådde et salg på over 90 prosent av de tilbudte objektene, noe som er meget høyt i auksjonssammenheng.

DET BESTE KUNDEMØTET

Vinmonopolets mål er å være Norges ledende faghandelskjede. Vi måler kvalitet på service gjennom mystery shoppere som opptrer som vanlige kunder i butikkene. Alle butikker ble målt seks ganger i 2015, på områder som mottakelse, behovsavklaring, rådgivning, oversiktighet i butikk, varetrykk, avslutning av handel, wow-effekt gjennom å gi mer enn kundene forventer osv.

Vinmonopolets mål er å være Norges ledende faghandelskjede.

I 2014 ble det innført en ny mystery-shoppingmanual. Tidligere resultater har vært særdeles høye. En gjennomgang av hva som egentlig er det viktigste for kunden resulterte i nye mål. Ikke uventet er resultatet for 2015 lavere enn det var i 2013 på grunn av endrede mål. Mens resultatet for 2013 lå på 95,4, lå det på 82,9 i 2014 og 84,4 i 2015. Målet for 2016 er å nå 90. Produktiviteten i butikkene økte med 1,5 prosent i 2015, et tegn på at butikkene klarer både å effektivisere og å gi god service til tross for høye mål på kundetilfredshet.

VINMONOPOLETS PLASSERING PÅ OMDØMMEMÅLINGER

	2014		2015	
	Plassering	Poeng	Plassering	Poeng
Bis Kundebarometer	10	81,8	22	79,3
TNS Gallups syndikerte omdømmemåling	1	72	1	76
RepTrack, Apeland	8	79,1	5	81,4
Ipsos MMIs «Store Norske Bedrifter»	5	77	2	79

RESULTATORIENTERT, KOMPETENT OG SAMHANDLENDE ORGANISASJON

	2014	2015
Antall ansatte, totalt	1 825	1 857
Antall ansatte butikk	1 656	1 689
Antall ansatte kjedekontoret	169	168
Antall årsverk	1 156,2	1 152,4
Endring i årsverk fra året før	17,3	-3,75
Heltid	657	644
Deltid	1 168	1 213

Ved utgangen av 2015 hadde Vinmonopolet 1 857 ansatte, som utførte 1 152,4 årsverk. Vinmonopolet har en stor andel ansatte i deltidsstilling. Vi ønsker å redusere ufrivillig deltid, og det arbeides aktivt for å øke stillingsbrøken til deltidsansatte. Det er samtidig en utfordring med mange små butikker i distriktene som er stengt deler av uken, samt at det meste av salget foregår mot helgen.

LEDELSE

Grunnet alvorlig sykdom har administrerende direktør Kai G. Henriksen vært sykemeldt helt eller delvis frem til tidlig høst. I hans fravær har juridisk direktør Lars Sogn vært konstituert som administrerende direktør.

KOMPETANSE

Vinmonopolets styringspyramide er den røde tråden i det kontinuerlige arbeidet med kompetanseheving. Vår pedagogiske plattform bygger på høy grad av deltakelse og involvering av deltakerne. Vi er opptatt av at hver enkelt kursdeltaker, enten de er på e-kurs, samlinger eller presentasjoner, skal oppleve at de kan delta og at det de blir presentert har en betydning for deres hverdag. Vi lærer alle på forskjellige måter, derfor tilrettelegger vi for et bredt spekter av læringsformer for å sikre kompetente medarbeidere.

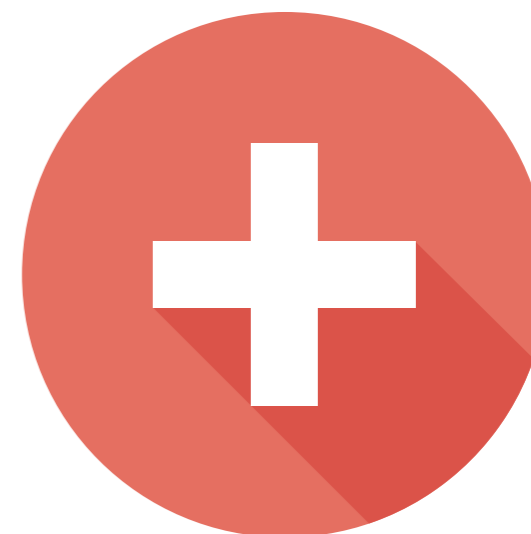
Vi er opptatt av at hver enkelt kursdeltaker, enten de er på e-kurs, samlinger eller presentasjoner, skal oppleve at de kan delta og at det de blir presentert har en betydning for deres hverdag.

I løpet av 2015 har særlig øl, både som e-kurs og film stått i fokus. Blant annet har ansatte fra alle butikker deltatt på besøk og smakinger hos lokale ølprodusenter. I løpet av 2015 har gjennomføringen og utviklingen av e-kurs økt betydelig – til sammen 5 000 e-kurs er gjennomført, fordelt på 42 forskjellige tema. E-kursene og filmene er i hovedsak knyttet til varefaglige temaer, men vi tilbyr også e-kurs med temaer som ledelse, service, alderskontroll, internrevisjon, miljø, etc.

SYKEFRAVÆR

Sykefraværet er fortsatt for høyt i Vinmonopolet. Dette gjelder både for total-, kort- og langtidsfravær. Styret og administrasjonen er bekymret for det høye sykefraværet og har hatt stor oppmerksomhet på dette i året som har gått. Det arbeides systematisk for at ledere skal bli bedre på oppfølging av sykemeldte ved å ha tettere dialog med den sykemeldte, ha gode oppfølgingsplaner samt medvirke i dialogmøter med NAV og lege. Høsten 2015 har vi jobbet med et e-læringskurs i sykefraværsoppfølging, ment både for ledere og medarbeidere. Kurset blir lansert våren 2016.

Sykefravær	2014	2015
Totalt sykefravær	8,0 %	8,1 %
Korttidsfravær (inntil 16 dager)	2,6 %	2,7 %
Langtidsfravær (over 16 dager)	5,4 %	5,4 %

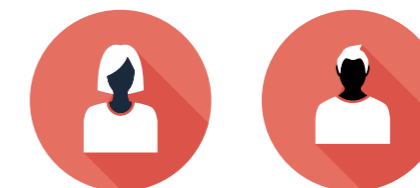

LIKESTILLING

Arbeidet med likestilling er en viktig del av Vinmonopolets personalpolitikk. Dette gjelder ved rekruttering, kompetanseutvikling, lønnspolitikk og arbeidsvilkår. Vinmonopolet ønsker en mest mulig jevn fordeling mellom kvinner og menn. Prosentvis fordeling kvinner og menn er uforandret fra foregående år.

Likestilling	2014		2015	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
%				
Deltid	76	24	76	24
Butikksjefer	55	45	55	45
Andre ledere Kjedekontor m/personalansvar	38	62	37	63
Ledergruppe	29	71	29	71
Styret	44	56	44	56
Totalt i Vinmonopolet	68	32	68	32

Vinmonopolet ønsker en mest mulig jevn fordeling mellom kvinner og menn.

PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE

Vinmonopolet vil legge til rette for at ansatte som gjennom et langt arbeidsliv har fått slitasjeskader, kan fortsette i jobben. Det er imidlertid utfordringer i små butikker der det ikke er så enkelt å tilrettelegge i like stor grad som i en større butikk. Det vil også kunne være mer sårbarhet og belastning på de øvrige ansatte i små butikker når det skal tilrettelegges over lengre tid.

MINORITETER

Bedriften jobber med IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) for å tilrettelegge rekruttering av innvandrere, og arbeid med mangfold i alle typer stillinger.

YRKESAKTIVITET ETTER 50 ÅR

Det jobbes aktivt for å beholde arbeidstakere og arbeidsoppgaver tilrettelegges så langt det er mulig for å sikre at arbeidstakere blir stående i jobb. I tillegg oppfordres alle aldersgrupper å søke stillinger i bedriften ved nyrekrutteringer.

RISIKOSTYRING

Vinmonopolet gjennomfører årlig en kartlegging av forhold som kan svekke selskapets evne til måloppnåelse. Svekket relevans/posisjon, uønsket påvirkning og eventuell korrupsjon ble i 2015 vurdert som forhold med høy risikoprofil. Det er iverksatt tilhørende oppfølgingstiltak som er tilpasset risiko og vesentlighet og status rapporteres løpende til Vinmonopolets styre.

INTERNBEREDSKAP

Vinmonopolet skal kunne håndtere krise-, katastrofe- og krigssituasjoner med basis i egen organisasjons ansvar og ressurser og ha gode rutiner og en klar rollebevissthet i forholdet til departementet og øvrige sektorer og virksomheter. Vinmonopolets risikoanalyse for kriser ble revidert i 2015 sammen med den overordnede krisehåndteringsplanen for Vinmonopolet.

HÅNTERINGSSTRATEGIER

Vinmonopolet vil møte eventuelle kriser med definerte håndteringsstrategier. Det

er utarbeidet strategier innen fire områder; 1. Produkter, 2. Alkoholpolitikk og sosialt ansvar, 3. Faghandel og 4. Administrasjon, økonomi og drift. Det gjennomføres årlige krise- og beredskapsøvelser. Høsten 2015 var temaet en gisselsituasjon i en av Vinmonopolets butikker.

AVVIKSRAPPORTERING

Det er rapportert 98 avvik i 2015. Av disse kan det være skader som har skjedd sent i 2014, men som ikke har blitt meldt før i 2015.

24 av avvikene er skade på person, 16 tilløp til skade og 26 avvik er trusler. 25 av disse 66 registrerte avvikene var av en slik karakter at de ble meldt til NAV fordi hendelsen førte til fravær og/eller medisinsk behandling. Skadene på person er alle kutt- eller klemskader, og ikke av alvorlig karakter.

2 meldte avvik er strømskader som ikke har noe med personer å gjøre. 30 av avvikene er feil ved mottatte varesendinger som håndteres av innkjøpsfunksjonen.

KORRUPSJON

Styret er opptatt av at alle ansatte konti-

nuerlig har etikk og korrupsjon på dagsordenen. Vinmonopolet har nulltoleranse for korrupsjon og arbeider aktivt for at korrupsjon ikke skal forekomme. Våre etiske retningslinjer regulerer forhold rundt de ansattes personlige atferd og retningslinjer for kontakt med leverandører. I de etiske retningslinjer for leverandørkjeden (BSCI Code of Conduct) stilles det krav om at alle drikkevareleverandører skal arbeide aktivt for å motvirke korrupsjon i sin virksomhet. Vinmonopolet følger lov om offentlige anskaffelser ved innkjøp av driftsmidler og tjenester. Et grunnleggende krav er at oppdragsgiver skal opptre i samsvar med god forretningsskikk, sikre høy forretningsetisk standard i den interne saksbehandling og sikre at det ikke finner sted forskjellsbehandling mellom leverandører. I 2015 innførte Vinmonopolet en ekstern varslingskanal hvor også personer utenfor organisasjonen kan varsle om mistenke om at det er begått en straffbar handling, brudd på lovbestemmelser eller etiske regler i tilknytning til Vinmonopolets virksomhet.

REGNSKAP

Vinmonopolets omsetning (eks. mva.) var 12 792,8 millioner kroner, hvorav 6 781,4 millioner kroner i form av alkoholavgift. Dette er en omsetningsøkning på 173 millioner kroner fra 2014. Driftsresultatet var 139,5 millioner kroner, 112,5 millioner kroner lavere enn i 2014. Reduksjonen i driftsresultat skyldes i hovedsak økte lønns- og personalkostnader, og da i hovedsak økte pensjonskostnader. Pensjonskostnaden er økt med 76,3 millioner kroner mot 2014. Totalt sett er pensjonsforpliktelsen redusert fra 1 188,2 millioner kroner til 1 122 millioner kroner i 2015. Dette skyldes i

all hovedsak redusert diskonteringsrente i forutsetningene for beregning av pensjonsforpliktelsen. Resultatet før skatt ble 161,4 millioner kroner, som er 129,3 millioner kroner lavere enn i 2014. Stortinget har fastsatt at 50 prosent av overskuddet etter skatt skal tilfalle staten. Dette utgjør 58,5 millioner kroner. Årets resultat etter skatt, fratrukket statens overskuddsandel, utgjør 58,5 millioner kroner og foreslås overført til annen egenkapital. I henhold til Lov om Aktieselskapet Vinmonopolet (Vinmonopolloven) utbetales også et aksjeutbytte til eierne med 2 500 kroner.

Kontantstrømmene fra operasjonelle aktiviteter var 176,9 millioner kroner. 86,2 millioner kroner ble benyttet til investeringsaktiviteter. Forskjellen mellom driftsresultat og kontantstrøm er i all hovedsak endring i arbeidskapital og pensjon.

Samlet beholdning av kontanter og kontantekvivalenter per 31.12.2015 var 2 221,2 millioner kroner mot 2 130,5 millioner kroner ved forrige årsskifte. Den gode likviditeten ved

årsskiftet må sees i sammenheng med høy omsetning mot slutten av året.

Totalkapitalen i selskapet utgjorde 3 723,4 millioner kroner per 31.12.2015. Bokført egenkapital var 552,7 millioner kroner, tilsvarende en egenkapitalprosent på 14,8 prosent. Til sammenlikning var egenkapitalen per 31.12.2014 på 461,4 millioner kroner, tilsvarende en egenkapitalprosent på 12,8. Økning i egenkapital skyldes disponering av årets resultat samt en positiv endring i estimatavvik på pensjoner.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Vinmonopolets likvide midler er hovedsakelig plassert i en konsernkontoordning med flytende rente. Grunnet lav ekstern gjeld er renterisikoen minimal. I tillegg er omtrent 300 millioner kroner plassert i obligasjoner og sertifikater innenfor stats-, kommune- og finanssektoren. Renterisikoen anses for liten.

Vinmonopolet er ikke eksponert for valutarisiko, da hele omsetningen er i norske kroner og kjøp i fremmed valuta er minimal.

IT-LØSNING

I 2015 har arbeidet med å legge inn nye funksjoner og forbedre SAP-løsning fortsatt. Løsningen støtter prosessene i virksomheten på en stadig bedre måte. Det har også blitt implementert en backup-løsning for internsystemer som beviste sin nytte da strømmen i bygget til kjedekontoret ble borte i to dager på grunn av oversvømmelse i kjelleren.

I 2015 startet også arbeidet med å utvikle og implementere en ny netthandelsplattform. Den vil bli satt i produksjon i 2016 og vil gi Vinmonopolet en moderne og solid plattform å utvikle elektroniske tjenester på.

FREMTIDSUTSIKTER OG STRATEGISKE UTFORDRINGER

Vinmonopolet er avhengig av folks støtte, og monopolordningen har fortsatt en bred og god folkelig oppslutning. Vinmonopolet er avhengig av å utvikle seg i takt med endrede kundebehov og forventninger for å sikre dette også for fremtiden.

Den negative salgsutviklingen i 2015 har utfordret Vinmonopolets mulighet til å levere på samfunnsoppdraget om å være samfunnets viktigste virkemiddel for å sikre et ansvarlig salg av alkohol. Styret er opptatt av at Vinmonopolets rammebetingelser ikke forringes over tid, men at selskapet gis muligheter til å tilfredsstille kundenes og samfunnets forventninger. Styret er i den forbindelse opptatt av at smugling, grensehandel og taxfree-salg ikke skal undergrave Vinmonopolets mulighet for å gi kundene den beste faghandelen.

For å tilpasse seg en ny tid er Vinmonopolet opptatt av å se på kostnadsdrivere i egen organisasjon og å øke inntektsgrunnlaget gjennom bl.a. salg av alkoholfrie produkter og tilbehørsartikler. Et omfattende utviklingsprosjekt på kjedekontoret skal forbedre arbeidsprosessene og kutte kostnader. Gjennom en ny kampanje for alkoholfrie produkter samt en økning i produktspekteret for tilbehørsartikler, vil inntektene øke i fremtiden.

En viktig faktor for Vinmonopolets totale markedssandel, salgsutvikling og

lønnsomhet er riktig etablering av nye butikker og samspillet mellom alle kundeflater. Vinmonopolet er i ferd med å utvikle en ny strategi for fremtidige butikketableringer hvor ulike forhold som by vs. distrikt, mindre butikker vs. større enheter, kjøpesenter vs. sentrum og nettbutikken i samspill med de fysiske butikkene blir ivarettatt. Arbeidet er forventet avsluttet høsten 2016.

Gjennom en endring i alkoholreklameforbudet er det nå mulig for Vinmonopolet å holde varefaglige kurs eller vinsmakinger for kundene. Dette vil vi starte med i 2016. Hensikten er å styrke Vinmonopolets omdømme gjennom å vise den høye faglige kompetansen våre ansatte har. Kursene gjennomføres i første rekke som en pilot og skal evalueres ved årsslutt.

Vinmonopolet står på trygg grunn selv om bedriften har tydeligere utfordringer enn tidligere. En solid økonomi, svært høye resultater fra kundemålinger og tilfredse medarbeidere gir Vinmonopolet et solid fundament og således godt utgangspunkt til å møte de fremtidige utfordringene. Styret er opptatt av å ta vare på de mange positive sidene ved Vinmonopolet som arbeidsplass, og ønsker å takke alle ansatte som gjennom sin dyktighet og i sitt daglige arbeid bidrar til Vinmonopolets gode resultater.

Vinmonopolets mål er å være Norges ledende faghandelskjede.

Hill Marta Solberg
Hill Marta Solberg
Styreleder

Margrethe Sunde
Margrethe Sunde
Nestleder

Marit Warncke
Marit Warncke

David Hansen
David Hansen

Per Arne Lodding Olsen
Per Arne Lodding Olsen

Sverre Helho
Sverre Helho

Helge Storvik
Helge Storvik

Turid Sundsetvik
Turid Sundsetvik

Svend Bang Pedersen
Svend Bang Pedersen

Kai G. Henriksen
Kai G. Henriksen
Adm. direktør

Resultat

Tall i millioner kroner	Note	2015	2014
DRIFTSINNEKTER			
Salgsinntekter	2	12 792,8	12 620,3
Andre inntekter		12,9	13,9
SUM DRIFTSINTEKTER		12 805,7	12 634,2
DRIFTSKOSTNADER			
Vareforbruk	3	11 163,0	10 994,2
Lønn og andre personalkostnader	4,19	1 020,9	902,9
Av- og nedskrivninger på varige dr.midler	13	74,8	78,8
Andre driftskostnader	5	407,5	406,3
SUM DRIFTSKOSTNADER		12 666,2	12 382,2
DRIFTSRESULTAT		139,5	252,0
FINANS			
Finansinntekter	6,8	22,2	41,1
Finanskostnader	6	0,3	2,4
SUM FINANSRESULTAT		21,9	38,7
RESULTAT FØR SKATT		161,4	290,7
Skattekostnad	14	44,4	79,3
ÅRETS RESULTAT		117,0	211,4
AVSATT TIL			
Til overskuddsandel og utbytte	15	58,5	105,7
Til annen egenkapital	18	58,5	105,7
SUM		117,0	211,4

Balanse

Tall i millioner kroner	Note	2015	2014
EIENDELER			
Lisenser og programvare	13	56,5	74,4
Utsatt skattefordel	14	274,5	312,0
Varige driftsmidler	13	267,8	244,4
Obligasjoner og aksjer	12	1,2	1,2
ANLEGGSMIDLER		600,0	632,0
Varebeholdning	9	858,6	797,4
Kundefordringer	10	22,1	36,7
Andre kortsiktige fordringer	11	21,5	14,3
Finansielle plasseringer	8	396,8	393,4
Konter, bankinnskudd	7	1 824,4	1 737,1
OMLØPSMIDLER		3 123,4	2 978,9
SUM EIENDELER		3 723,4	3 610,9
Tall i millioner kroner			
GJELD OG EGENKAPITAL			
Innskutt kapital			
Aksjekapital	17, 18	0,1	0,1
Opptjent kapital			
Annen egenkapital	18	552,6	461,3
EGENKAPITAL		552,7	461,4
Pensjonsforpliktelser	19	1 122,2	1 188,2
LANGSIKTIG GJELD		1 122,2	1 188,2
Leverandørgjeld		1 667,8	1 527,1
Betalbar skatt	14	48,8	57,9
Skyldig offentlige avgifter		115,7	113,5
Overskuddsandel og utbytte	15	58,5	105,7
Annen kortsiktig gjeld	16	157,8	157,1
KORTSIKTIG GJELD		2 048,6	1 961,3
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3 723,4	3 610,9

Oslo, 7. april 2016

Hill Marta Solberg
Styreleder

Margrethe Sunde
Nestleder

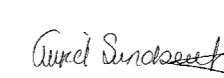

Marit Warncke

David Hansen

Per Arne Lodding Olsen

Sverre Helno

Helge Storvik

Turid Sundseth

Svend Bang Pedersen

Kai G. Henriksen
Adm. direktør

Kontantstrømoppstilling

Tall i millioner kroner	Note	2015	2014
LIKVIDER TILFØRT FRA VIRKSOMHETEN			
Tilført fra årets virksomhet *)		87,1	212,8
Endring leverandører		140,7	127,5
Endring i lager, debitorer		-46,6	-115,2
Endring andre kortsiktige poster		-4,3	11,9
NETTO LIKVIDITETSEMDRING FRA VIRKSOMHETEN		176,9	237,1
LIKVIDER BRUKT PÅ INVESTERINGER			
Investeringer i varige driftsmidler	13	-86,2	-86,0
Salg av varige driftsmidler		-	6,6
NETTO LIKVIDITETSEMDRING FRA INVESTERINGER		-86,2	-79,4
LIKVIDER FRA FINANSIERING			
Endring andre langsiktige fordringer	12	-	0,3
NETTO LIKVIDITETSEMDRING FRA FINANSIERING		-	0,3
Netto endring i likvider gjennom året			
Likvider 1.1.		90,7	158,0
LIKVIDER 31.12.		2 221,2	2 130,5
Spesifikasjon likvider 31.12.			
Kontanter		89,6	103,6
Bankinnskudd		1 734,8	1 633,5
Finansielle plasseringer		396,8	393,4
SUM LIKVIDER		2 221,2	2 130,5
Resultat før Skatt			
Gevinst ved salg av driftsmidler		161,4	290,7
Tap ved avgang driftsmidler		-0,9	-6,2
Tap ved avgang driftsmidler	5	5,0	12,0
Ordinære av- og nedskrivninger	13	74,8	78,8
Betalbar skatt (Vinmonopolavgift)	14	-57,9	-39,6
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger		10,4	-80,5
Overskuddsandel		-105,7	-42,3
*) TILFØRT FRA ÅRETS VIRKSOMHET		87,1	212,8

Noter til regnskapet

(alle tall i tusen kroner der ikke annet fremgår)

1.0 SAMMENDRAG AV DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE

AS Vinmonopolet er underlagt Lov om Aktieselskapet Vinmonopolet og avlegger årsregnskap i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk i Norge.

1.1 DRIFTSINNTEKTER

Salgsinntektene er presentert inklusive alle avgifter med fradrag for merverdiavgift. Inntektsføring finner sted ved levering av varer til kundene.

1.2 KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående.

1.3 VAREBEHOLDNING

Varebeholdningens verdi blir beregnet etter prinsippet om glidende gjennomsnitt og fluktuierer i takt med prisjusteringer på varene.

1.4 KUNDEFORDRINGER OG ANDRE FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

1.5 KORTSIKTIGE INVESTERINGER

Finansielle investeringer klassifiseres som omløpsmidler. Kortsiktige investeringer (obligasjoner og sertifikater) som inngår i en handelsportefølje med henblikk på videre salg, vurderes til markedsverdi. Obligasjoner og sertifikater som holdes til forfall vurderes til kostpris tillagt amortisert over- og underkurs.

1.6 VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE RETTIGHETER

Balanseførte driftsmidler omfatter investeringer som gir kapasitetsøkning eller vesentlig kvalitetsbedring. Disse er oppført i balansen til kostpris redusert for ordinære avskrivninger og nedskrivninger. Programvare, enten den er kjøpt eller egenutviklet, er presentert på linjen for lisenser og programvare. Unntaket er operativsystemer ol. som leveres sammen med maskinvare. Behandlingen for øvrig er lik med varige driftsmidler. Investeringer i butikklokaler vurderes samlet i en portefølje ved vurdering av hvorvidt virkelig verdi er lavere enn bokført verdi. Driftsmidler som ikke er i bruk nedskrives til gjenvinnbart beløp.

Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Tap ved salg av anleggsmidler er beregnet som differansen mellom salgssum og bokført verdi, og er presentert netto under øvrige driftskostnader. Gevinst ved salg av anleggsmidler, som er beregnet på tilsvarende måte, er presentert netto under andre inntekter.

1.7 SKATT

Utsatt skatt er beregnet med 27 prosent på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Negative midlertidige forskjeller og positive midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres i samme periode er utlignet.

1.8 PENSJONSFORPLIKTELSE

Vinmonopolets ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Selskapet har dessuten pensjonsordninger vedrørende avtalefestet førtidspensjon (AFP) og lønnsytelser utover 12G. Pensjonsordningen for lønnsytelser utover 12G er finansiert over drift.

Pensjonsordningen i SPK er forsikrings-teknisk oppbygd. Ordningen er imidlertid ikke fondsbasert. Utbetalingen av pensjonene er garantert av staten (Pensjonsloven §1). Premiefastsettelse og beregning av pensjonsforpliktelsene skjer etter aktuarielle prinsipper. Det blir simulert en avkast-

ning av fondsmidler tilsvarende langsiktige statsobligasjoner. Avvik i den faktiske utviklingen fra de beregningsmessige forutsetninger vil kunne gi både en over- og underfinansiering av ordningen. Ved overgangen til forsikringsteknisk oppbygging i 1995 var pensjonsordningen i balanse, idet fondsmidler ble satt til beregnet pensjonsforpliktelse på dette tidspunktet.

Vinmonopolet følger Norsk Regnskapsstandard 6A som gir regnskapspliktige mulighet til å anvende rammeverket i International Accounting Standard 19 (IFRS). Årets beregnede kostnad føres over resultatregnskapet som lønn og andre personalkostnader. Nåverdien av pensjonsforpliktelsen er etter fradrag for beregnede pensjonsmidler klassifisert som langsiktig gjeld i balansen. Estimaterendringer føres løpende direkte mot egenkapitalen.

I 1997 ble det forhandlet frem avtalefestet førtidspensjon (AFP). Ordningen innebærer at ansatte kan gå av med pensjon ved fylte 62 år eller senere. Ved fylte 67 år går arbeidstaker over på normal pensjon. Det betales ordinær premie til AFP i perioden. Den ordinære pensjonsforpliktelsen fra fylte 67 år kostnadsføres i perioden fram til antatt tidspunkt for førtidspensjonering (AFP). Ved beregning av AFP-forpliktelsene er det benyttet samme forutsetninger som for de ordinære pensjonsforpliktelsene, samt estimat for uttakstilbøyeligheter.

Selskapets pensjonsforpliktelse, både sikret og usikret, beregnes som den diskonterte verdi av de fremtidige pensjonsytelser som anses påløpt på balansedagen. Det forutsettes at arbeidstakerne opparbeider sine pensjonsrettigheter lineært over den yrkesaktive perioden. Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad overfinansieringen kan utnyttes eller tilbakebetales. Netto pensjonsmidler presenteres som andre langsiktige fordringer, mens netto pensjonsforpliktelse presenteres som avsetning for forpliktelse.

Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene (estimatendringer) føres direkte mot egenkapitalen.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i lønn og sosiale kostnader og

består av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede pensjonsforpliktelsen, forventet avkastning av pensjonsmidlene, resultatført virkning av avvik mellom faktisk og forventet avkastning, samt periodisert arbeidsgiveravgift. Arbeidstakers andel av pensjonspremien er kommet til fradrag i netto pensjonskostnad.

1.9 LEIEAVTALER

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning er forbundet med eierskapet, og ikke med leieavtalen, behandles som en operasjonell leieavtale og leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad i regnskapet.

1.10 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bank og finansielle plasseringer.

1.11 VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden under finansposter.

1.12 TILKNYTTET SELSKAPET

Investering i tilknyttet selskap vurderes etter de generelle vurderingsregler (kostmetoden) i selskapsregnskapet.

2. SALGSINNTEKTER

Fordeling hovedvaregrupper (tall i millioner)	2015	2014
Svakvin	8 050	7 929
Sterkvin	111	113
Brennevin	4 292	4 281
Øl	259	225
Alkoholritt	24	21
Andre salgsvareer	57	51
Sum	12 793	12 620

Alkoholavgifter utgjør 6 781,4 millioner kroner av salgsinntekter og varekostnader (6 713,4 millioner kroner i 2014).

3. VAREFORBRUK

Vareforbruket i resultatregnskapet er fastsatt til verdien av varekjøp justert for beholdningsendringer i henhold til vareopptellingene. Verdien av varebeholdningen justeres kontinuerlig som en konsekvens av at Vinmonopolet benytter glidende gjennomsnittspris, jamfør note 1.3. Alkoholavgifter inngår i vareforbruket.

4. LØNNKOSTNADER, ANTALL ANSATTE OG GODTGJØRELSE

1 000 kroner	2015	2014
Lønn	751 864	727 628
Arbeidsgiveravgift	97 391	93 607
Pensjonskostnader inkl. arb.giv.avg.	134 040	57 752
Innleid arbeidskraft	5 241	7 956
Andre godtgjørelser	2 653	3 720
Annen personalkostnader	29 698	12 298
Sum	1 020 886	902 961

PERSONALE

Antall fast ansatte pr. 31.12.	1857
Herav: Heltidsansatte	644
Deltidsansatte	1213

Antall årsverk er 1152 (1156 for 2014). Lønnsjustering i 2015 var 2,9 prosent.

Per 31. desember 2015 besto Vinmonopolets ledergruppe av Kai G. Henriksen (adm.dir), Lars Sogn, Siv Tophøj, Halvor Bing Lorentzen, Jan-Olav Styrvold, Elisabeth Hunter og Geir Mosether. Samlet godtgjørelse for ledergruppen i 2015 var 13,7 mill. kroner og 14 mill. kroner i 2014.

LØNN OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE

Godtgjørelser ledergruppen 2015

1000 kroner	Lønn	Pensjonskostnad	Andre godtgjørelser	Sum
Kai G. Henriksen	2 300	837	177	3 314
Siv Tophøj	1 261	312	119	1 692
Elisabeth Hunter	1 670	201	112	1 983
Jan-Olav Styrvold	1 333	198	116	1 647
Lars Sogn	1 834	295	116	2 245
Halvor Bing Lorentzen	978	178	118	1 274
Geir Mosether**	1 279	197	116	1 592

Godtgjørelser ledergruppen 2014

1000 kroner	Lønn	Pensjonskostnad	Andre godtgjørelser	Sum
Kai G. Henriksen	2 231	956	170	3 357
Siv Tophøj	1 226	357	112	1 695
Elisabeth Hunter	1 379	180	112	1 671
Jan-Olav Styrvold	1 296	206	114	1 616
Erlend Leinum*	1 781	69	26	1 876
Lars Sogn	1 441	300	112	1 853
Halvor Bing Lorentzen	951	192	114	1 257
Geir Mosether**	526	73	47	646

* Erlend Leinum; sluttoppgjør/pensjonsutbetaling per 30/6

** Geir Mosether begynte 1/8

Samlet utbetalt styrehonorar i 2015 er kr 1 358 000,-, herav kr 240 000,- til styrets leder. For 2014 var det utbetalt styrehonorar på kr 1 182 000,-, herav kr 200 000,- til styrets leder. Samlet honorar til bedriftsforsamlingen og kontrollkomite i 2015 var kr 71 850,- (i 2014 kr 67 251,-).

Administrerende direktør Kai G. Henriksen har en 12 mnd etterlønsavtale. Pensjonsalderen hans er 66 år.

Revisjonshonorarer

1 000 kroner	2015	2014
Ordinær revisjon	710	934
Andre attestasjonstjenester	69	-
Annen bistand	43	192
SUM	822	1 126

5. ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Andre driftskostnader inkluderer følgende kostnader:

1 000 kroner	2015	2014
Møter og kurs ansatte	18 770	20 125
Frakt og transport	6 600	6 471
Energi	10 819	12 167
Kostnader lokaler	184 760	173 309
Inventar og driftsmaterialer	18 588	19 377
Vedlikehold- og servicekostnader	35 530	30 641
Eksterne tjenester	38 679	38 241
Kontorrekvisita, trykksaker mv.	4 919	4 508
IT, telefon, porto mv.	16 887	21 593
Reisekostnader	10 999	11 777
Informasjons- og emballasjemateriell	14 737	30 382
Forsikringer og bankomkostninger	31 769	21 542
Tap ved avgang anleggsmidler	5 034	11 962
Andre kostnader	9 419	4 192
SUM	407 510	406 287

6. FINANSPOSTER

Finansposter inneholder følgende inntekter og kostnader:

1 000 kroner	2015	2014
FINANSINNTEKTER		
Renteinntekter bank	20 071	22 203
Avkastning obligasjoner og fastrenteavtaler	-	1 738
Avkastning eksternt plassering	2 129	17 140
Andre finansinntekter	22	39
SUM	22 222	41 120

FINANSKOSTNADER

Rentekostnader bank	-	-
Andre finanskostnader	286	2 379
SUM	286	2 379

7. KONTANTER OG BANKINNSKUDD

Pr 31.12.2015 var 32,4 millioner kroner av selskapets bankinnskudd avsatt til betaling av skattetrekk for ansatte (30,9 millioner kroner i 2014). Bankbeholdningen er plassert på konsernkontosystem i Sparebanken Midt-Norge.

8. FINANSIELLE PLASSERINGER

Vinmonopolets finansielle plasseringer består av følgende:

1 000 kroner	Kostpris	Markedsverdi	Bokført verdi
Fastrenteinnskudd	74 039	77 278	77 278
Eksternt plassering	289 959	319 521	319 521
SUM	363 998	396 799	396 799

Fastrenteinnskudd og obligasjoner er bokført til laveste av kostpris og markedsverdi.

Eksternt plassering består av et samlet innskudd til forvalter som har investert midlene på vegne av AS Vinmonopolet i særinnskudd, obligasjoner og sertifikat med fast rente innenfor stats-, industri- og finanssektoren. Plasseringen hadde ved utgangen av 2015 en gjennomsnittlig durasjon på 2,67 år, og dersom investeringene realiseres vil dette gi en gjennomsnittlig årlig avkastning på 2,04 prosent. Porteføljens gjennomsnittlige løpetid skal være fra 1 – 5 år. Investeringen har for 2015 gitt en faktisk avkastning på 0,6 prosent p.a.

Investeringene gjennom forvalter (eksternt plassering) inngår i en handelssportefølje med henblikk på videresalg og er vurdert til markedsverdi. Pr 01.04.15 gikk forvaltning av investeringene over fra Carnegie til DnB etter anbudskonkurranse.

Det er inntektsført en urealisert gevinst på 1,914 millioner kroner på handelssporteføljen pr. 31.12.2015.

9. VAREBEHOLDNING

Vinmonopolets varebeholdning fordeles på 306 butikker, samt et eget lager som håndterer utsendelser for fjernhandelskanalen. Verdien av varebeholdningen vises i tabellen under:

1 000 kroner	2015	2014
Varelager i butikk	854 376	793 897
Varelager fjernhandel	4 504	3 826
Total varelagerbeholdning	858 880	797 723
Ukurans	-300	-300
SUM	858 580	797 423

10. KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap på krav med 300 000 kroner (300 000 kroner i 2014).

I kundefordringer inngår krav mot kredittkortselskap med 0,9 millioner kroner (16,3 millioner kroner i 2014).

11. ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Andre kortsiktige fordringer er oppført til pålydende og består av:

1 000 kroner	2015	2014
Påløpne renteinntekter	-	232
Forskuddsbetalte kostnader	20 712	12 936
Andre kortsiktige fordringer	827	1 081
SUM	21 539	14 249

13. LISENSER, PROGRAMVARE OG VARIGE DRIFTSMIDLER

1 000 kroner	Lisenser og programvare	EDB-utstyr/kontorutstyr	Transportmidler	Inventar	Forretningsbygg
Anskaffelseskost 1.1.	204 001	116 632	1 925	530 255	43 764
Tilgang	6 937	6 814	35	43 214	-
Avgang	-42	-206	-24	-44 797	-6 228
Anskaffelseskost 31.12.	210 896	123 240	1 936	528 672	37 536
Akkumulert avskrivning 1.1.	129 639	87 550	1 797	384 069	29 636
Årets avskrivning	24 758	12 385	17	26 426	808
Avgang	-	-206	-24	-42 793	-5 888
Akkumulert avskrivning 31.12.	154 397	99 729	1 791	367 702	24 556
Bokført verdi 1.1.2015	74 362	29 082	128	146 186	14 129
Bokført verdi 31.12.2015	56 500	23 511	146	160 970	12 980

1 000 kroner	Leide lokaler	Tomter	Kunst	Anlegg under utførelse	TOTALT
Anskaffelseskost 1.1.	198 600	4 312	1 163	-	1100 652
Tilgang	14 984	-	-	14 186	86 169
Avgang	-30 162	-	-	-	-81 459
Anskaffelseskost 31.12.	183 421	4 312	1 163	14 186	1105 363
Akkumulert avskrivning 1.1.	149 245	-	-	-	781 936
Årets avskrivning	10 397	-	-	-	74 792
Avgang	-26 724	-	-	-	-75 635
Akkumulert avskrivning 31.12.	132 919	-	-	-	781 093
Bokført verdi 01.01.2015	49 355	4 312	1 163	-	318 717
Bokført verdi 31.12.2015	50 503	4 312	1 163	14 186	324 270

Ordinære avskrivninger beregnes på bakgrunn av økonomisk levetid for driftsmidlene og fordeles lineært etter følgende satser:

Lisenser og programvare	20 %
EDB-utstyr/kontormaskiner	20 - 33,3 %
Transportmidler	20 %
Inventar	15 - 20 %
Forretningsbygg	1,5 - 5 %
Leide lokaler	10 %
Tomter	0 %
Kunst	0 %

12. LANGSIKTIGE FORDRINGER OG AKSJER

Langsiktige fordringer og aksjer er oppført til pålydende og består av:

1 000 kroner	2015	2014
Obligasjons- og pantelån	843	843
Aksjer	327	327
SUM	1170	1170

Obligasjons- og pantelån er ytet i forbindelse med selskapets leieavtaler. Lånene er rentefrie og bundet inntil kontraktsutløp. Posten aksjer består av Norsk Glassgjenvinning AS med 227 020 kroner, (stemme- og eierandel er 22,7 prosent) og aksjer i det heleide datterselskapet Nordpolet AS 100 000 kroner, se note 21 for ytterligere informasjon.

Norsk Glassgjenvinning har sin forretningsadresse på Haslevangen 14 i Oslo. Selskapets foreløpige regnskap for 2015 viser et resultat før skatt på 18,6 millioner kroner, og en sum egenkapital på 61,6 millioner kroner.

14. SKATT

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel og endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel

Midlertidig forskjeller som inngår i grunnlaget for utsatt skatt/utsatt skattefordel

1 000 kroner	2015	2014
Varige driftsmidler	10 671	6 309
Fordringer	-300	-300
Varelager	-300	-300
Pensjonsforpliktelser	-1 122 165	-1 188 188
Gevinst og tapskonto	14 649	18 311
Andre forskjeller	-692	8 446
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balansen	-1 098 137	-1 155 722
Utsatt skatt/ skattefordel i regnskapet	-274 534	-312 045

Herav pensjonsforpliktelse direkte mot EK	1 087 797	1 162 485
Herav utsatt skatt direkte mot EK	271 949	313 871

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

Resultat før skattekostnad	161 430	290 711
Permanente forskjeller	2 119	3 067
Grunnlag for årets skattekostnad	163 548	293 778
Endring i forskjeller som inngår i grunnlag for utsatt skatt/skattefordel	17 103	-79 433
Skattepliktig inntekt (grunnlag for betalbar skatt i balansen)	180 651	214 345

Fordeling av skattekostnaden

Betalbar skatt (27 prosent av grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet)	48 776	57 873
Sum betalbar skatt	48 776	57 873
Endring i utsatt skatt/skattefordel	-4 617	21 447
Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	207	-
Skattekostnad (27 prosent av grunnlag for årets skattekostnad)	44 366	79 321

Avstemming av årets skattekostnad

Regnskapsmessig resultat for skattekostnad	161 430	290 711
Beregnet skatt 27%	43 586	78 492
Skattekostnad i resultatregnskapet	44 366	57 873
Differanse	-780	20 619

Differanse består av følgende:

27% av permanente forskjeller	573	828
Endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel som følge av endret skattesats	207	-21 447
Andre forskjeller	-	-
Sum forklart differanse	780	-20 619

Betalbar skatt i balansen

Betalbar skatt i skattenoten	48 776	57 873
Skattevirkning av konsernbidrag, stiftelse- /emisjonskostnader	-	-
Betalbar skatt i balansen	48 776	57 873

15. OVERSKUDDSANDEL

Det er beregnet 50 prosent overskuddsandel av resultat etter skatt for 2015, dvs den andel av overskuddet som utbetales som utbytte. Stortinget har fastsatt at 50 prosent av overskuddet etter skatt skal tilfalle staten. Overskuddsandelen kommer i tillegg til lovpålagt utbytte på 2 500 kroner i henhold til Vinmonopolloven §4. Sum av utbytte og overskuddsandel er presentert som overskuddsandel i note 18.

16. ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Annen kortsiktig gjeld inkluderer følgende:

1 000 kroner	2015	2014
Lån fra ansatte gjennom eget interessenkontor	-	-
Gavekort	41 639	40 733
Andre påløpte kostnader	-	-
Uopptjent inntekt	3 854	4 171
Skyldig lønn og feriepenger	112 331	112 181
SUM	157 824	157 085

17. AKSJEKAPITAL

Selskapets aksjekapital består av 100 aksjer à 500 kroner. Samtlige aksjer eies av staten ved Helse- og omsorgsdepartementet.

18. EGENKAPITAL

Årets endring i egenkapital	Aksjekapital	Annen egenkapital	Estimatavvik pensjoner	Sum
Egenkapital 31.12.2014	50	1 309 934	-848 614	461 371
Årets resultat		117 065	-	117 065
Årets endring estimatavvik		-	32 766	32 766
Overskuddsandel		-58 534	-	-58 534
Egenkapital 31.12.2015	50	1 368 465	-815 848	552 668

19. PENSJONSFORPLIKTELSE

Vinmonopolet har pensjonsordninger som omfatter i alt 2 166 personer (2 068 personer i 2014). Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Vinmonopolets pensjonsordninger er organisert gjennom Statens Pensjonskasse. I tillegg til den kollektive pensjonsordningen har enkelte ledende ansatte en tilleggspensjon som finansieres over selskapets drift. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Ved beregning av årets netto pensjonskostnad legges foregående års forutsetninger til grunn. Under vises forutsetningene som er lagt til grunn for å beregne netto. De akturarmessige forutsetninger er basert på vanlige forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske forhold.

Forutsetninger	2015	2014
Diskonteringsrate	1,90 %	2,00 %
Lønnsregulering	2,50 %	2,75 %
Pensjonsregulering	1,50 %	1,75 %
Avkastning på pensjonsmidler	1,90 %	2,00 %
G-regulering	2,25 %	2,50 %
Frivillig avgang	3,00 %	3,00 %
Årlig uttakstilbøyelighet - AFP (62-67 år)	15,00 %	15,00 %

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

Periodens netto pensjonskostnad i 1 000 kroner	2015		2014	
	2015	2014	2015	2014
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	110 535	100 004		
Resultat før planendring	-	-63 569		
Resultatført estimatavvik	31	-		
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	47 127	68 727		
Risikopremie/administrasjon	2 677	2 272		
Avkastning av pensjonsmidlene	-27 884	-42 092		
Netto pensjonskostnad	132 487	65 342		
Arbeidsgiveravgift	15 214	5 665		
Netto pensjonskostnad før ansatt trekk	147 701	71 007		
Medlemsandel trukket	13 661	13 255		
Total netto pensjonskostnad	134 040	57 752		
Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler fremkommer slik:				
Per 31.12. i 1 000 kroner				
Pensjonsforpliktelser brutto - DBO	-2 417 639	-2 387 956		
Verdi av pensjonsmidler	1 432 968	1 346 346		
Beregnet netto pensjonsforpliktelse	-984 671	-1 041 610		
Arbeidsgiveravgift	-137 494	-146 578		
Balanseført netto pensjonsforpliktelse	-1 122 165	-1 188 188		

20. LEIEFORPLIKTELSE

Selskapet har kontraktsfestede leieforpliktelser som medfører følgende utbetalinger de nærmeste årene (tall i tusen):

2019	2018	2017	2016
103 847	118 546	137 122	151 956

Antall leieavtaler som er leie av butikklokaler er 301. Ved leie av butikklokaler er det vanlig å inngå 15 års kontrakter som er delt opp i 3 eller 4 leieperioder.

21. NORDPOLET

AS Vinmonopolet overtok 1.1.1999 driften av Nordpolet AS på Svalbard. Innskutt aksjekapital er 100 000 kroner. Nordpolets overskudd skal tilbakeføres lokalsamfunnet på Svalbard gjennom Longyearbyen Lokalstyre, og konsolideres derfor ikke. Datterselskapet er vurdert til *historisk kost* i regnskapet til AS Vinmonopolet

Resultat 1 000 kroner	2015	2014
Salgsinntekter	23 409	22 880
Vareforbruk	13 896	13 251
Ordinære avskrivninger		
Andre driftskostnader	4 020	3 912
Driftsresultat	5 493	5 717
Finansposter	-71	54
Årets resultat	5 422	5 771
Disponering av resultat:		
Til Longyearbyen Lokalstyre	5 422	5 771

Balanse per 31.12. i 1 000 kroner	2015	2014
Anleggsmidler	0	0
Omløpsmidler	10 164	10 315
Eiendeler	10 164	10 315
Egenkapital	4 380	4 380
Kortsiktig gjeld	5 784	5 935
Gjeld og egenkapital	10 164	10 315

22. NÆRSTÅENDE PARTER

AS Vinmonopolet er et særlovsselskap heleiet av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). HOD og andre virksomheter eiet av HOD er definert som nærstående til AS Vinmonopolet. Det foreligger ingen vesentlige transaksjoner med disse. I tillegg har AS Vinmonopolet vesentlige transaksjoner med de statseide aksjeselskapene Posten Norge AS (underlagt Samferdselsdepartementet) og Entra Eiendom AS (underlagt Nærings- og handelsdepartementet) knyttet til henholdsvis distribusjonstjenester og leie av lokaler.

KONTROLLKOMITÉENS INNSTILLING

Kontrollkomiteén har gjennomgått det avsluttede og reviderte årsoppgjør samt revisjonsberetningen. Styrets forslag til disposisjon av overskuddet kr 117 mill. har Kontrollkomiteén ingen merknader til. Kontrollkomiteén anbefaler at bedriftsforsamlingen gir sin tilslutning til det fremlagte årsoppgjør for 2015.

Oslo, 27. april 2015

Ole John Østenstad (leder)

Anne-Karin Nygård

Signe Øye (l. vara)

BEDRIFTSFORSAMLINGENS UTTALELSE

I samsvar med revisjonsberetningen for 2015 og kontrollkomiteéns innstilling anbefaler bedriftsforsamlingen at regnskapet for 2015, slik det fremtrer etter styrets vedtak av 7. april 2016, blir fastsatt som selskapets regnskap for 2015. Likeledes anbefaler bedriftsforsamlingen at årsberetningen godkjennes.

Oslo, 27. april 2016

Til generalforsamlingen i Aktieselskapet Vinmonopolet

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Aktieselskapet Vinmonopolet, som viser et overskudd på kr 117 065 071. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Aktieselskapet Vinmonopolet per 31. desember 2015, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 7. april 2016

PricewaterhouseCoopers AS

Leif Arne Jensen
Statsautorisert revisor

Statistikk

Tabell 1. Solgte varemengder 2006 – 2015, hovedvaretype, 1000 liter

År	Totalt	Brennevin ¹	Sterkvin ²	Svakvin ³	Øl ⁴	Alkoholritt ⁵
2006	68 749	12 080	1 001	54 878	698	92
2007	71 079	12 657	958	56 651	715	98
2008	73 828	12 797	895	59 278	755	102
2009	76 746	12 873	840	62 108	820	104
2010	77 957	12 601	785	63 433	1 000	139
2011	78 410	12 097	708	64 271	1 165	168
2012	79 867	11 851	670	65 690	1 432	223
2013	80 632	11 486	636	66 432	1 798	280
2014	81 154	11 260	597	66 780	2 198	318
2015	80 475	11 191	572	65 899	2 463	349

Tabell 2. Solgte varemengder 2011 – 2015 hovedvaretype og alkoholinnhold, 1000 liter

Varegruppe	2011	2012	2013	2014	2015
Brennevin¹	12 097	11 851	11 486	11 260	11 191
Over 22 volumprosent	10 744	10 517	10 211	9 998	9 912
15 – 22 volumprosent	1 161	1 203	1 161	1 164	1 195
7 – 15 volumprosent	146	98	92	90	83
Under 7 volumprosent	46	33	22	9	0
Sterkvin²	708	670	636	597	572
15 – 22 volumprosent	671	609	573	535	536
Under 15 volumprosent	37	61	63	63	36
Svakvin³	64 271	65 690	66 432	66 780	65 899
Øl⁴	1 165	1 432	1 798	2 198	2 463
Alkoholritt/lettvin⁵	168	223	280	318	349
I alt	78 410	79 867	80 632	81 154	80 475

Tabell 3. Solgte mengder brennevin¹ 2011 – 2015, ulike varettyper, 1000 liter

Varetypenavn	2011	2012	2013	2014	2015
Vodka⁶	3 593	3 560	3 499	3 446	3 398
Druebrennevin	2 385	2 243	2 080	1 917	1 818
- Cognac	1 740	1 634	1 499	1 373	1 310
- Annet druebrennevin	645	609	581	544	508
Whisky	1 303	1 301	1 293	1 294	1 315
- Skottland	902	877	867	864	887
- Maltwhisky	114	131	144	151	156
- Øvrig skotsk whisky	788	747	723	713	730
- Irland	182	190	192	200	205
- USA	98	109	111	114	115
- Canada	117	120	119	111	99
Akevitt	1 226	1 240	1 208	1 216	1 241
Likør	1 222	1 187	1 121	1 120	1 135
- Likør under 22 %	830	802	751	741	732
- Likør over 22 %	392	385	370	379	403
- Urtelikør	112	104	94	88	83
- Sitruslikør	80	76	73	71	72
- Annen	200	205	203	220	248
Bitter	614	623	644	641	655
- Bitter over 22 %	614	623	644	641	655
- Bitter under 22 %	0	0	0	0	0
Gin	485	466	463	475	469
Rom	154	154	154	158	155
- Hvit rom	99	99	94	98	98
- Brun rom	55	55	60	60	57
Fruktbrennevin	68	70	68	67	62
- Tequila	42	41	40	40	39
- Calvados	21	21	21	22	19
Genever	22	19	18	17	16
Øvrig brennevin	1 026	989	937	908	926
- Øvrig brennevin over 22 %	505	457	413	386	378
- Øvrig brennevin under 22 %	521	532	524	522	548
Totalt	12 097	11 851	11 486	11 260	11 191

Tabell 4. Solgte mengder sterkvin² 2011 – 2015, 1000 liter

Sterkvin	2011	2012	2013	2014	2015
Vermut	376	351	325	298	271
Portvin	131	133	135	137	143
Sherry	121	111	103	96	87
Madeira	13	12	12	12	13
Annen sterkvin	67	62	61	54	59
Sterkvin, totalt	708	670	636	597	572

Tabell 5. Solgte mengder svakvin³ etter varetype, land og distrikt, 2011 – 2015, 1000 liter

Land	2011	2012	2013	2014	2015	Land	2011	2012	2013	2014	2015
RØDVIN	43 015	43 382	42 857	41 740	41 111	- Østerrike	315	301	314	370	441
- Italia	14 934	16 398	17 429	17 720	17 499	- Portugal	192	282	323	362	397
Veneto	3 651	4 456	4 895	4 981	5 020	- Argentina	540	483	449	433	361
Puglia	4 638	5 039	4 837	4 203	3 792	- Sør-Afrika	281	276	319	397	354
Piemonte	2 597	2 557	2 732	2 664	2 840	- USA	174	178	137	154	243
Toscana	1 738	1 881	2 012	1 952	1 569	- Andre land	14	9	7	16	26
Abruzzo	1 653	1 672	1 511	1 504	1 317	MUSSERENDE VIN	2 814	3 180	3 660	4 173	4 477
Sicilia	290	335	282	382	759	- Italia	884	1 185	1 561	2 017	2 372
Andre italienske	367	457	1 160	8 334	2 202	- Frankrike	666	725	849	903	943
- Spania	6 197	5 984	5 533	5 394	5 037	Champagne	349	358	383	388	393
Valencia	1 857	1 892	1 839	1 915	1 931	Andre franske	317	367	466	515	550
Rioja	1 215	1 231	1 263	1 204	1 192	- Spania	964	978	981	990	933
Catalonia	1 222	1 078	809	636	484	- Andre land	300	292	269	263	229
Aragon	120	106	117	276	400	ROSÉVIN	1 552	1 744	1 892	2 211	2 191
Castilla y León	518	426	312	274	158	- Italia	399	438	376	408	371
Andre spanske	1 264	1 251	1 193	1 090	871	- Frankrike	383	505	630	821	848
- Frankrike	5 573	5 378	5 383	4 952	4 376	- Spania	286	202	182	227	205
Languedoc-Roussillon	3 451	3 047	2 845	2 497	2 030	- USA	173	242	306	347	342
Rhône Sør	898	1 106	1 233	1 344	1 388	- Chile	85	122	176	156	131
Bordeaux	335	393	456	342	354	- Andre rosévin	226	235	222	252	293
Burgund	300	279	289	273	243	AROMATISERT SVAKVIN	272	255	226	217	205
Andre franske	587	552	560	497	360	FRUKTVIN	143	141	144	137	144
- Chile	3 843	3 829	3 961	3 844	4 021	MUSSERENDE FRUKTVIN	6	1	2	1	1
- Australia	4 854	4 288	3 566	3 222	3 004	ØVRIG SVAKVIN	1	19	9	3	0
- USA	2 236	2 345	2 217	2 333	2 696	TOTALT	64 271	65 690	66 432	66 780	65 899
- Portugal	1 833	1 935	2 055	1 899	2 262	NOTER					
- Sør-Afrika	1 488	1 281	1 163	1 070	982	1. Drikk som inneholder tilvirket alkohol ublandet eller i blanding med andre produkter og som ikke er vin.					
- Argentina	1 768	1 684	1 313	1 069	969	Enhver drikk som inneholder mer enn 22 volumprosent alkohol regnes som brennevin. Drikk som er laget av druesaft ved alkoholgjæring og tilsatt tilvirket alkohol.					
- Andre land	184	174	157	175	265	2. Drikk som er laget av druesaft ved alkoholgjæring og tilsatt tilvirket alkohol.					
HVITVIN	16 465	16 969	17 642	18 299	17 770	3. Drikk som er laget av druesaft, frukt, bær, plantesaft eller honning ved alkoholgjæring uten tilsetning av tilvirket alkohol.					
- Tyskland	5 222	5 335	5 501	5 502	5 143	4. Øl med alkoholstyrke over 4,75 volumprosent alkohol.					
Mosel	2 297	2 395	2 373	2 242	1 954	5. Vin med alkoholstyrke til og med 2,75 volumprosent alkohol.					
Rheinhessen	1 438	1 333	1 419	1 378	1 311	6. Inkludert ukrydret brennevin.					
Rheingau	703	738	750	759	676						
Nahe	298	401	426	512	562						
Pfalz	193	223	303	403	475						
Andre tyske	293	244	230	208	639						
- Frankrike	4 599	4 701	5 009	5 111	4 639						
Languedoc-Roussillon	1 116	1 076	1 140	1 243	1 252						
Burgund	1 248	1 337	1 417	1 386	1 180						
Sørvest	1 071	1 052	1 195	1 330	1 130						
Loire	626	730	761	688	669						
Alsace	242	222	246	235	211						
Andre	297	283	250	230	197						
- Italia	1 841	2 060	2 072	2 181	2 134						
- Australia	1 203	1 179	1 111	1 132	1 223						
- Chile	624	734	818	960	1 184						
- Ungarn	815	773	721	731	652						
- New Zealand	166	198	387	497	517						
- Spania	479	459	472	453	456						

Tabell 6. Butikkenes omsetning 2015, 1 000 kroner og liter

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholritt
Alta	72 360 307	348 213	66 012	1 491	270 394	9 045	1 272
Andebu	11 335 036	56 557	10 220	748	44 371	1 014	203
Andenes	15 998 934	78 606	15 302	341	60 504	2 010	449
Arendal	120 308 671	636 101	81 884	4 958	533 747	13 190	2 322
Asker	220 500 400	1 199 151	87 539	8 356	1 067 873	29 271	6 112
Asker	103 922 602	561 675	45 658	3 960	492 457	16 656	2 943
Holmen Senter	116 577 798	637 476	41 881	4 397	575 415	12 615	3 169
Askim	56 545 523	274 100	53 877	2 879	210 292	6 016	1 035
Askvoll	9 979 635	49 122	9 149	298	37 107	2 230	339
Askøy	51 673 293	270 428	38 568	1 338	222 821	6 427	1 273
Austevoll	12 651 184	64 347	9 113	352	53 607	1 070	205
Bagn	13 179 214	64 330	11 047	489	51 144	1 432	217
Bardufoss	29 270 889	140 526	27 134	497	108 280	4 037	577
Beitostølen	16 221 600	80 365	9 664	581	67 268	2 499	354
Bergen	1 006 225 888	5 288 334	596 429	29 105	4 463 245	176 174	23 380
Arna	47 750 784	246 968	36 877	1 107	201 721	6 293	970
Bergen Storsenter	117 440 008	611 384	72 595	3 810	497 742	34 499	2 739
Fyllingsdalen	89 274 003	482 264	54 827	2 692	409 525	13 123	2 097
Lagunen	148 356 224	796 208	76 206	4 211	689 885	22 431	3 475
Laksevåg	42 981 631	224 840	30 716	1 270	184 905	6 944	1 005
Nesttun	59 202 041	314 224	31 725	2 218	270 971	7 982	1 327
Sletten	96 417 617	524 960	49 841	3 083	453 666	15 909	2 461
Valkendorfsgt.	142 715 008	681 838	74 556	3 687	570 410	30 487	2 697
Vestkanten	88 278 154	466 539	61 341	2 315	388 904	12 367	1 612
Åsane	110 303 499	595 555	69 204	3 095	507 133	13 227	2 896
Åsane Horisont	63 506 918	343 554	38 543	1 615	288 382	12 913	2 101
Bjugn	12 218 756	54 854	13 876	466	39 240	1 125	146
Bjørkelangen	26 114 323	116 516	27 874	1 146	84 221	2 818	457
Bodø	232 280 418	1 179 301	167 229	6 561	956 067	44 331	5 112
City Nord	159 244 951	816 227	114 431	4 664	663 066	30 522	3 545
Bodø sentrum	73 035 467	363 073	52 799	1 897	293 001	13 808	1 568
Brattvåg	13 725 752	71 781	11 190	370	58 041	1 980	199
Brekstad	26 486 310	121 004	27 431	913	86 655	5 518	487
Brokelandsheia	16 457 426	85 866	12 860	567	70 716	1 470	253
Bruhagen	12 325 236	57 971	11 845	504	43 582	1 826	214
Bryne	49 669 539	253 990	37 217	1 345	202 177	11 881	1 370
Brønnøysund	37 212 786	171 798	36 010	1 313	128 716	5 050	709
Buskerud Storsenter	73 156 688	368 695	59 972	3 312	293 464	10 411	1 535
Bærum	418 749 817	2 252 725	174 409	17 961	1 998 299	51 323	10 733
Fornebu	42 003 168	214 284	10 860	1 580	194 587	6 150	1 107
Bekkestua	99 887 059	529 850	35 771	4 525	475 364	11 892	2 298
Kolsås	114 651 919	627 301	54 939	4 700	551 491	13 561	2 610
Sandvika	89 821 586	484 201	43 022	3 044	423 537	12 279	2 319
Østerås	72 386 085	397 088	29 817	4 112	353 320	7 440	2 399
Bø i Telemark	33 513 469	163 892	31 319	1 178	126 314	4 541	540
Bø i Vesterålen, åpnet 7. mai	5 286 467	24 220	5 787	151	17 608	570	105
Bømlo	21 705 971	113 949	17 776	645	92 077	2 918	533
Båtsfjord	9 936 898	42 405	12 040	244	28 913	997	211
Dokka	27 546 717	124 278	30 483	1 188	89 147	3 081	379
Dombås	17 520 330	83 158	16 559	680	63 496	2 129	293
Drammen	186 700 058	954 776	127 376	8 845	789 263	25 576	3 715
Bragernes	100 394 209	510 011	66 510	4 928	423 414	13 181	1 978
Strømsø	86 305 849	444 766	60 866	3 917	365 849	12 396	1 737
Drangedal	9 908 230	49 793	8 956	531	38 946	1 178	183
Drøbak	50 582 607	273 931	26 965	1 947	239 474	4 466	1 078
Egersund	44 424 640	221 800	39 018	1 433	174 381	6 165	804
Eidsvoll	39 138 510	191 414	36 166	1 845	146 983	5 457	962
Eikelandssøsen, åpnet 24. september	2 055 518	9 916	1 822	69	7 635	327	63
Elnevågen	24 211 969	116 258	24 296	840	86 781	3 724	616
Elverum	71 418 961	344 554	65 573	3 220	265 156	9 402	1 204
Etne	14 700 686	75 373	12 697	371	60 269	1 775	261
Evenskjer	14 477 032	69 343	14 671	408	51 941	2 003	321
Evje	22 467 692	111 033	22 525	665	84 536	2 916	390
Fagernes	54 893 238	262 422	49 711	2 472	204 725	4 563	952
Farsund	24 608 742	127 700	19 722	846	103 574	3 017	541
Fauske	53 253 574	253 335	52 620	1 577	193 102	5 000	1 038
Finnsnes	53 734 337	260 219	50 609	1 170	200 273	7 154	1 013
Flekkefjord	25 443 846	128 366	22 518	603	101 579	3 225	442
Flisa	26 558 626	114 912	31 510	1 862	79 216	1 971	352
Florø	35 922 784	172 440	33 075	754	130 435	7 489	687

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholritt
Flå, åpnet 26. mars	5 417 996	26 276	4 288	184	20 694	1 016	94
Fosnavåg	16 819 281	83 517	15 420	511	65 277	2 019	291
Fredrikstad	164 124 346	803 739	130 881	8 614	638 457	22 911	2 875
Torvbyen	96 303 987	479 133	73 404	5 206	385 263	13 332	1 929
Østsidan	67 820 359	324 606	57 477	3 408	253 194	9 580	947
Froland, åpnet 12. mars	12 126 259	61 967	11 303	406	48 559	1 516	182
Frøya	16 197 786	69 177	19 019	669	47 616	1 561	312
Førde	73 039 127	361 352	63 623	2 098	282 233	11 843	1 555
Gausdal	17 126 939	82 776	15 528	760	64 528	1 674	286
Geilo	38 068 148	190 246	18 059	1 013	166 527	3 917	729
Gjerdrum	18 085 457	92 241	13 309	680	74 829	2 988	435
Gjøvik	108 234 888	530 575	89 714	4 959	421 378	12 602	1 922
Gol	36 549 194	178 737	30 358	1 301	141 513	4 817	748
Gran	60 805 763	290 314	56 187	3 308	223 462	6 233	1 126
Grimstad	56 691 216	303 147	38 662	1 978	254 100	7 172	1 235
Grong	13 810 878	60 902	15 684	635	43 069	1 292	222
Halden	47 396 346	222 276	44 780	2 946	166 850	6 958	742
Hamar	153 856 526	766 396	108 252	6 777	622 894	25 083	3 390
Hammerfest	42 844 239	201 839	39 971	920	154 385	5 749	814
Harstad	102 069 434	513 537	80 117	2 701	413 083	15 661	1 975
Haugesund	155 006 169	815 777	113 640	4 400	677 122	18 055	2 560
Hemsedal	14 776 444	70 559	8 913	337	58 054	2 790	466
Herøy	7 001 996	31 755	7 861	208	23 025	605	56
Hitra	18 824 450	86 336	20 163	953	63 305	1 593	323
Hokksund	49 822 028	245 787	45 038	2 601	192 266	5 088	794
Holmestrand	35 472 292	180 116	27 962	1 643	145 979	3 948	584
Honningsvåg	16 651 584	78 130	18 082	318	58 325	1 232	173
Horten	76 927 112	397 310	58 020	3 310	326 274	8 238	1 468
Hov	12 140 517	60 346	10 924	634	47 152	1 418	218
Husnes	28 818 667	148 701	23 977	830	120 243	3 156	494
Hvaler	17 740 492	90 353	12 640	590	74 986	1 351	786
Hønefoss	91 554 344	465 418	73 846	4 986	373 616	11 626	1 343
Høyanger	9 477 538	46 441	9 413	348	35 207	1 323	150
Inderøy, åpnet 4. juni	5 556 180	25 535	5 544	185	18 800	898	108
Jevnaker	19 984 741	97 591	18 739	1 063	75 900	1 617	270
Jørpeland	33 375 342	170 103	28 217	1 047	133 969	6 285	585
Karmøy	81 530 896	415 113	68 498	2 365	329 333	13 171	1 746
Kopervik	59 015 951	299 233	51 835	1 674	237 017	7 491	1 216
Oasen, åpnet 15. oktober	22 514 945	115 880	16 664	691	92 316	5 679	530
Kautokeino	2 564 370	11 045	3 200	47	7 359	401	38
Kirkenes	37 515 170	182 122	33 015	906	141 343	5 810	1 047
Kjøllefjord, åpnet 12. november	1 189 013	5 070	1 343	64	3 175	460	28
Klepp	46 952 821	244 419	37 942	1 479	197 196	6 718	1 084
Knarvik	68 844 833	350 000	58 192	1 594	279 162	9 385	1 666
Kolbotn	72 094 381	384 396	34 125	2 536	332 538	12 762	2 434
Kolvereid	13 118 522	55 436	15 995	401	37 364	1 450	227
Kongsberg	84 941 711	432 455	62 502	3 005	349 610	15 441	1 898
Kongsvinger	35 251 010	149 765	40 153	2 456	103 579	3 224	353
Koppang	9 248 402	41 687	9 887	375	30 379	864	182
Korgen	10 468 726	45 563	11 498	363	32 322	1 202	177
Kragerø	49 970 907	268 373	31 859	1 719	229 382	4 210	1 204
Kristiansand	251 426 093	1 366 233	146 969	9 759	1 164 487	38 688	6 330
Lillemarkens	117 431 646	626 807	67 591	4 108	532 878	19 293	2 937
Sørlandssenteret	85 387 915	469 593	49 984	3 306	401 147	12 818	2 338
Vågsbygd	48 606 532	269 833	29 394	2 345	230 461	6 578	1 056
Kristiansund N.	104 211 156	510 690	89 542	3 575	400 478	15 041	2 053
Kvinesdal	9 921 898	47 998	11 030	301	35 207	1 301	160
Kyrksæterøra	17 748 595	81 878	18 784	853	60 068	1 962	211
Lakselv	21 069 598	96 615	22 059	416	69 327	4 435	377
Langevåg	12 895 854	65 815	10 924	333	51 529	2 702	326
Larvik	134 287 496	706 624	90 422	5 639	595 115	12 916	2 533
Larvik sentrum	94 348 801	489 975	66 540	4 282	408 120	9 277</	

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholfritt
Lonevåg	9 662 871	47 997	9 117	291	37 404	965	219
Luster	5 883 178	28 919	5 518	106	22 295	840	160
Lyngdal	24 079 150	122 223	23 068	945	95 030	2 672	508
Lyngen	6 612 665	31 021	6 401	254	22 986	1 249	131
Lødingen	9 066 407	41 934	9 224	199	31 435	944	132
Lørenskog	111 104 060	569 254	77 430	4 137	471 220	14 735	1 733
Løten	14 722 315	68 533	15 311	775	50 587	1 655	205
Malvik	34 695 371	170 893	29 633	913	134 483	5 200	664
Mandal	50 498 797	263 829	38 988	1 960	217 355	4 553	973
Melhus	47 666 731	224 339	44 788	1 635	168 546	8 652	717
Mo i Rana	107 593 915	500 573	101 073	3 183	377 845	16 433	2 040
Molde	119 068 352	618 526	84 693	3 649	500 341	27 171	2 673
Mosjøen	51 638 163	237 886	49 526	1 481	180 123	6 070	685
Moss	53 722 163	277 842	39 749	2 916	227 603	6 209	1 364
Myre	15 297 641	71 980	16 412	308	53 497	1 462	301
Mysen	26 154 860	118 849	28 739	1 079	86 404	2 153	475
Måløy	22 705 877	108 935	21 702	392	83 092	3 342	407
Namsos	66 450 451	307 228	67 726	2 198	227 408	9 029	868
Nannestad	16 343 319	80 106	15 431	704	61 777	1 996	196
Narvik	81 397 033	391 597	71 664	2 007	308 436	8 206	1 285
Nesbyen	15 249 060	74 494	12 637	484	59 727	1 401	246
Nesodden	53 704 811	295 351	23 791	2 074	260 404	7 553	1 529
Nittedal	45 778 358	240 884	30 998	2 013	197 826	8 648	1 398
Nordfjordeid	24 591 669	122 877	21 198	697	96 042	4 503	436
Norheimsund	26 223 758	139 093	18 773	704	115 606	3 418	592
Notodden	44 895 664	221 414	41 312	1 962	173 223	4 268	649
Nærbø	24 868 205	118 062	23 641	522	88 806	4 528	565
Nøtterøy	105 962 200	577 056	55 761	4 470	506 492	8 083	2 251
Odda	32 580 695	163 945	28 808	929	129 270	4 503	434
Oppdal	44 108 592	212 992	34 953	1 507	168 869	6 722	941
Orkanger	71 643 978	336 779	69 223	2 421	253 869	10 361	906
Os	56 492 632	300 734	38 155	1 309	253 403	6 750	1 117
Oslo	2 452 781 835	12 453 062	1 095 371	92 051	10 740 849	453 651	71 140
Aker Brygge	126 299 980	447 202	22 745	2 253	391 492	28 374	2 338
Alna	75 394 410	382 126	45 574	2 193	315 497	16 525	2 337
Briskeby	98 387 658	463 583	25 462	3 314	420 214	12 116	2 477
Bøler	35 762 423	195 950	21 717	1 471	164 805	6 928	1 029
CC Vest	228 091 892	1 156 744	61 031	10 425	1 058 573	21 886	4 829
Frogner	71 902 702	369 895	23 699	2 937	333 932	7 711	1 615
Grorud	48 223 201	239 545	42 801	2 696	187 617	5 310	1 120
Grünerløkka	78 611 578	419 263	33 942	2 006	351 611	28 874	2 830
Grønland Basar	52 061 508	277 152	30 907	1 542	230 058	12 608	2 037
Hasle Torg	51 086 630	268 021	26 623	1 440	222 036	15 969	1 954
Holmlia	32 604 646	175 976	20 100	1 191	148 834	4 621	1 229
Kiellandsplass	55 342 937	297 914	23 655	1 813	255 485	15 049	1 912
Lambertseter	121 289 014	647 114	52 611	4 969	567 420	18 447	3 666
Linderud	64 013 774	328 379	42 162	2 481	272 752	9 305	1 679
Majorstuen	125 216 524	672 537	44 738	6 286	602 140	16 047	3 326
Manglerud	89 044 805	464 871	50 254	3 757	396 691	12 120	2 049
Mortensrud	26 608 035	140 159	18 454	1 025	114 635	5 148	897
Oslo City	147 110 799	752 590	85 024	4 797	619 266	38 943	4 560
Oslo S	88 196 135	450 574	62 933	2 827	366 471	16 902	1 441
Rosenkrantzgt.	61 553 030	324 760	24 135	1 618	281 854	14 941	2 212
Røa	104 229 922	545 429	33 171	5 668	491 772	11 530	3 288
Sandaker	90 810 582	473 617	50 309	3 928	396 627	19 073	3 679
Skøyen	106 565 390	492 390	27 614	2 687	442 358	17 203	2 528
Steen & Strøm	42 585 034	223 409	13 950	1 157	196 972	9 870	1 461
Storo	108 040 433	563 897	43 407	3 992	479 764	31 291	5 442
Stovner	60 958 744	301 181	53 658	2 698	236 368	7 256	1 202
Thereses gate	74 982 034	398 814	26 710	2 737	352 311	14 857	2 200
Tveita	81 377 502	420 059	56 419	3 997	343 168	14 415	2 059
Ullevaal Stadion	86 948 550	471 108	26 769	3 146	420 470	17 738	2 984
Vinderen, åpnet 27. august	19 481 962	88 805	4 794	999	79 656	2 593	763
Otta	26 707 916	126 059	26 622	874	94 361	3 800	403
Porsgrunn	108 091 768	555 841	81 714	4 209	456 545	11 910	1 463
Radøy	8 305 819	41 756	7 661	333	32 761	855	145
Rakkestad	13 222 551	59 873	14 207	611	43 340	1 388	326
Randaberg	46 584 500	252 612	29 833	1 097	212 916	7 758	1 006
Raufoss	37 189 767	174 906	36 783	2 145	130 401	4 910	667
Re	41 009 832	206 770	32 803	1 936	166 546	4 720	766
Rena	16 637 804	78 026	16 674	638	59 241	1 296	177

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholfritt
Ringebu	21 039 874	101 683	17 607	773	80 573	2 311	419
Ringsaker	96 228 482	466 988	89 658	4 606	363 479	7 914	1 331
Brumunddal	40 812 445	202 374	37 135	2 023	159 248	3 330	638
Rudshøgda	55 416 037	264 614	52 523	2 583	204 231	4 584	692
Rissa	17 947 846	80 863	19 873	678	57 910	1 984	418
Risør	23 769 257	131 396	13 897	722	113 829	2 106	842
Rjukan	22 404 216	108 891	19 371	949	85 833	2 300	437
Rognan	17 104 770	79 950	18 267	509	59 151	1 631	392
Rommen (nettbutikken) *	85 017 128	374 583	39 361	2 644	318 127	9 742	4 709
Rygge	114 029 576	576 931	78 112	4 751	477 448	14 619	2 001
Rødberg	8 266 388	37 761	8 237	293	28 389	703	139
Røros	33 565 367	152 083	32 489	1 118	113 755	4 181	541
Rørvik	20 553 037	88 656	24 529	604	60 900	2 163	460
Sandane	16 269 208	79 355	14 538	495	60 938	3 040	345
Sande	25 850 347	134 329	19 619	1 161	109 956	3 228	364
Sandefjord	156 781 694	811 055	92 831	7 275	691 979	16 409	2 561
Sandnes	259 590 559	1 300 640	159 099	8 170	1 060 010	68 258	5 103
Kvadrat	148 640 319	764 774	85 281	3 873	619 880	52 386	3 354
Sandnes sentrum	110 950 240	535 865	42 296	4 296	440 130	15 872	1 748
Sandnessjøen	42 456 820	200 674	40 721	1 148	154 833	3 301	671
Sarpsborg	73 293 974	335 043	70 138	3 395	247 036	12 961	1 514
Sauda	20 518 639	102 944	19 481	541	80 230	2 163	529
Selbu	9 771 029	41 615	11 187	438	28 887	955	148
Seljord	19 101 124	89 595	19 982	604	66 551	2 207	251
Setermoen	15 345 785	73 549	14 623	308	55 925	2 456	237
Sjøvegan	10 655 762	51 950	10 125	300	40 665	740	120
Skarnes	20 500 200	92 022	22 575	821	66 293	2 141	192
Skedsmo	202 032 193	1 010 259	150 277	7 519	816 875	30 961	4 627
Lillestrøm	89 488 986	441 196	66 062	3 488	356 919	12 812	1 916
Strømmen	112 543 207	569 063	84 215	4 031	459 956	18 150	2 711
Sti	92 831 107	484 065	55 917	3 425	405 964	16 497	2 262
Skien	117 971 406	623 838	82 179	6 044	521 001	12 856	1 757
Skjervøy	7 437 355	35 835	7 490	165	27 122	915	143
Slommestad	69 791 176	373 905	42 326	2 691	319 138	8 512	1 238
Sogndal	41 886 729	209 373	37 977	1 078	162 537	7 126	655
Sola	60 737 555	321 555	38 113	1 632	268 580	11 653	1 577
Sortland	61 238 445	299 623	56 441	2 247	231 435	7 785	1 715
Sotra	67 578 444	351 858	51 308	1 881	287 638	9 613	1 417
Stange	31 204 690	148 787	31 058	1 535	112 625	3 046	523
Stathelle	56 740 160	299 888	40 438	2 275	249 489	6 411	1 276
Stavanger	420 268 673	2 225 603	235 045	13 236	1 885 017	82 319	9 986
Hillevåg	117 193 830	637 417	67 601	3 547	547 037	16 877	2 354
Hinna	35 228 114	191 057	14 963	768	165 748	8 493	1 085
Madla	87 713 901	474 962	46 119	3 200	407 140	16 288	2 214
Straensenteret	91 615 641	472 942	48 722	2 970	401 368	17 993	1 890
Verksgata	88 517 188	449 224	57 639	2 750	363 724	22 668	2 443
Steinkjer	91 434 930	417 154	93 712	3 031	308 314	10 774	1 324
Stjørdal	73 247 173	350 526	69 938	2 644	263 164	13 340	1 440
Stokke	36 578 786	191 049	25 084	1 272	160 851	3 270	573
Stokmarknes	24 559 961	124 058	21 467	886	97 830	3 344	531
Stord	62 574 920	334 416	44 523	1 685	279 669	7 292	1 247
Storslett	23 436 519	109 248	23 526	537	81 742	3 100	342
Storsteinnes	16 314 316	75 628	17 076	286	55 333	2 676	257
Stranda	11 892 693	59 593	9 742	240	47 500	1 858	254
Stryn	27 122 683	128 053	24 761	731	95 663	6 109	789
Støren	20 950 207	91 730	23 617	742	64 870	2 214	288
Sunnalsøra	33 381 750	157 931	31 442	1 116	119 966	4 939	468
Surnadal	24 309 632	112 078	25 531	1 016	81 109	3 887	536
Svelvik	16 245 963	86 169	12 148	937	70 558	2 228	297
Svolvær	49 482 698	242 537	40 868	1 509	193 173	6 089	899
Sykkylven	16 441 070	83 659	14 003	317	66 485	2 584	2

Butikknavn	Brutto omsetning i kroner	Vareliter totalt	Brennevin	Sterkvin	Svakvin	Øl	Alkoholfritt
Byhaven	81 228 081	404 317	61 633	3 724	322 992	14 038	1 929
City Syd	151 115 675	750 074	123 657	5 400	588 328	30 184	2 505
Lade	119 828 631	617 041	82 567	4 478	503 209	24 271	2 516
Nedre Elvehavn	85 478 598	439 083	52 703	2 763	361 442	20 131	2 045
Valentinlyst	164 390 022	826 307	101 744	6 566	675 512	39 527	2 959
Trysil	29 161 734	132 047	27 149	1 189	99 187	4 130	392
Tvedestrand	37 915 411	206 247	25 497	1 822	174 891	3 193	844
Tynset	33 646 134	156 113	34 784	1 243	115 916	3 773	398
Tønsberg	118 138 686	622 239	74 524	4 567	524 818	15 547	2 783
Ulefoss	10 985 963	54 833	10 699	425	42 495	1 125	89
Ullensaker	106 015 516	527 337	86 639	3 886	415 667	18 784	2 362
Jessheim	92 229 294	461 655	75 636	3 241	365 548	15 286	1 944
Kløfta, åpnet 10. september	13 786 222	65 682	11 003	645	50 119	3 498	418
Ulsteinvik	38 702 562	190 902	32 720	1 131	149 191	7 104	756
Vadsø	20 494 183	102 607	16 935	498	80 477	4 258	439
Vanylven	4 785 089	22 711	5 349	125	16 784	383	70
Vardø	7 085 223	32 546	7 777	215	23 905	482	167
Vennesla	23 459 213	122 198	21 405	586	96 947	2 754	505
Verdal	39 325 380	173 916	44 051	1 585	123 489	4 283	508
Vestby	52 719 321	275 249	33 282	1 985	230 143	8 573	1 266
Vestnes	17 051 008	82 583	15 926	414	61 750	4 093	400
Vikersund	35 859 489	172 350	32 847	1 565	133 290	3 881	767
Vinje	15 957 711	74 201	16 407	614	54 995	1 976	209
Vinstra	34 125 408	157 736	35 302	1 276	116 846	3 753	560
Volda	26 582 970	135 953	22 307	810	106 829	5 561	445
Voss	61 627 587	313 248	48 130	1 878	252 682	9 337	1 222
Vågå	10 519 344	48 355	10 549	468	35 632	1 588	119
Ytre Enebakk	15 454 989	78 951	12 442	716	63 449	1 889	456
Ølen	20 640 225	100 297	20 956	527	76 293	2 099	421
Ørnes	22 623 740	107 577	22 243	584	80 471	3 660	619
Ørsta	29 536 531	149 887	25 377	693	116 342	6 988	488
Øyer	23 664 467	117 821	18 083	799	94 827	3 511	601
Åfjord	12 393 327	55 295	13 586	441	40 111	985	172
Ål	12 966 943	65 206	10 063	450	52 845	1 452	397
Ålesund	225 298 161	1 161 022	158 541	6 612	953 571	38 471	3 827
Stormoa	156 689 506	816 217	108 147	4 680	673 664	27 205	2 522
Ålesund Sentrum	68 608 656	344 805	50 395	1 933	279 907	11 265	1 305
Ålgård	35 100 653	179 613	27 193	755	142 915	7 674	1 076
Åndalsnes	24 173 185	119 002	21 296	799	91 960	4 461	486
Årdal	16 211 779	77 100	15 375	496	59 092	1 927	210
Årnes	35 702 712	169 951	33 785	1 764	129 358	4 176	867
Ås	102 361 838	543 637	62 320	3 712	456 994	18 406	2 205
Vinterbro	73 081 514	387 881	44 284	2 479	328 080	11 664	1 375
Ås sentrum	29 280 324	155 756	18 037	1 233	128 914	6 742	830
Totalt	15 918 841 338	80 474 721	11 190 754	572 044	65 899 151	2 463 406	349 365

* Bestilte varer som er utlevert på Posten, Post i butikk etc.

Tabell 7a. Grossistenes markedsandel 2015, totalt salg, 1000 liter

Grossistnavn	2015	Andel
Arcus Wine Brands AS	4 127	5,10 %
Einar A Engelstad AS	3 500	4,30 %
Pernod Ricard Norway AS	3 248	4,00 %
Arcus AS	3 079	3,80 %
Fondberg AS	2 613	3,20 %
Treasury Wine Estates Norway AS	2 531	3,10 %
Vinordia AS	2 387	3,00 %
Interbrands Norway AS	2 109	2,60 %
Symposium Wines AS	2 092	2,60 %
Excellars AS	2 018	2,50 %
Robert Prizelius AS	1 879	2,30 %
Stenberg & Blom AS	1 862	2,30 %
Autentico AS	1 836	2,30 %
Red & White AS	1 699	2,10 %
Diageo Norway AS	1 619	2,00 %
Andre	43 875	54,50 %
Totalt	80 475	100 %

Tabell 7b. Grossistenes markedsandel 2015, svakvin, 1000 liter

Grossistnavn	2015	Andel
Arcus Wine Brands	4 127	6,30 %
Einar A Engelstad AS	3 485	5,30 %
Fondberg AS	2 531	3,80 %
Treasury Wine Estates Norway AS	2 511	3,80 %
Vinordia AS	2 387	3,60 %
Pernod Ricard Norway AS	2 351	3,60 %
Symposium Wines AS	2 092	3,20 %
Excellars AS	2 017	3,10 %
Interbrands Norway AS	1 958	3,00 %
Autentico AS	1 832	2,80 %
Stenberg & Blom AS	1 818	2,80 %
Red & White AS	1 698	2,60 %
Concha y Toro Norway AS	1 548	2,30 %
Vinarius AS	1 531	2,30 %
Eurowine AS	1 519	2,30 %
Andre	32 494	49,30 %
Totalt	65 899	100 %

Tabell 7c. Grossistenes markedsandel 2015, brennevin, 1000 liter

Grossistnavn	2015	Andel
Arcus AS	3 027	27,00 %
Diageo Norway AS	1 619	14,50 %
Robert Prizelius AS	1 005	9,00 %
Pernod Ricard Norway AS	827	7,40 %
Interbev AS	717	6,40 %
Company of Spirits AS	608	5,40 %
Wiig Spirits AS	371	3,30 %
Edrington Norway AS	362	3,20 %
Vectura AS	351	3,10 %
Bacardi Norge AS	340	3,00 %
Engelstad Spirits AS	292	2,60 %
Oplandske Spritfabrik ANS	221	2,00 %
Interbrands Norway AS	115	1,00 %
Vinetum AS	113	1,00 %
Palmer Group AS	95	0,80 %
Andre	1 130	10,10 %
Totalt	11 191	100 %

Foto: Ellen Johanne Jarli

English summary

AS Vinmonopolet is 100% owned by the Norwegian State and has the exclusive right to sell beverages with an alcohol content exceeding 4.75 volume percent through retail outlets in Norway. Vinmonopolet was established to provide responsible sale of such beverages, and not to generate profit. The main goal of the company is to accomplish this through running a chain of efficient and service minded stores that focus on social responsibility towards both the individual and the community as a whole. Total sales in 2015 was 80.475 million liters, a decrease of -0,8% versus 2014. The decrease can be contributed to the increased duty free-quota that was effectuated on July 1st 2014, and consequently more people shop at duty free-shops in airports and ferries, and abroad.

As a group, non-fortified wines decreased by -1,3 % to 65.899 million liters, while the sale of spirits continued its downward trend, showing a decrease of -0,6% to 11.191 million liters. Fortified wine sold 572 000 liters, a -4,2 % decrease from 2014. Sales of both non-alcoholic beverages and strong beers continue to increase, both going up by 9,9% to 349 000 liters and by 12,1% to 2.463 million liters, respectively.

The Norwegian consumption of wine is still dominated by red wines, even though there is a shift towards white and lighter wines, reflecting a move towards a more "European" consumer behavior. This is a trend that is especially noticeable in the Oslo area. The overall continued preference for red wines may be contributed partly to climatic

factors. There is a perception that it is "too cold" to drink white wines for much of the year. Red wine from Italy continues to be the leader, followed by France and Spain. The decrease in sale of spirits is believed to be a result of increased tax-free sales rather than reflecting a shift in drinking habits.

Vinmonopolet's sales revenue in 2015 was 12 792,8 MNOK, excluding VAT. Net profit before tax was 161,4 MNOK, compared to 290,7 MNOK in 2014. Vinmonopolet pays a dividend of 50% on the profit after tax to the owner, amounting to 58,5 MNOK for 2015. As of 31 December 2015, Vinmonopolet had 306 retail-outlets in operation with 1 825 full- and parttime employees, working the equivalent of 1152 full-time employees.

KEY FIGURES	2015	2014	Revised 2013	2013	2012
<i>Sales (1 000 liter)</i>					
Table wine	65 899	66 773	66 432	66 432	65 690
Fortified wine	572	597	636	636	670
Spirits	11 191	11 260	11 486	11 486	11 851
Other products	2 812	2 516	2 078	2 078	1 656
TOTAL	80 474	81 146	80 632	80 632	79 867
REVENUE AND RESULTS (NOK mill)					
Gross sales revenue (incl VAT)	15 991,0	15 775,4	15 370,5	15 370,5	14 951,8
Operating revenues	12 805,7	12 634,2	12 307,3	12 307,3	11 971,5
Operating profit	139,5	252,0	88,6	86,2	123,1
Net profit before tax	161,4	290,7	123,3	120,9	167,5
CAPITAL					
Assets (NOK mill)	3 723,4	3 610,9	3 291,2	3 320,0	3 180,9
Shareholder's equity (NOK mill)	552,7	461,4	556,8	479,0	273,0
Equity to assets ratio (%)	14,8	12,8	16,9	14,4	8,6
PROFITABILITY (%)					
Gross profit ratio ¹⁾	12,8	13,0	12,7	12,7	12,6
Operating margin ²⁾	1,3	2,3	1,0	1,0	1,4
Return on assets ³⁾	4,4	8,5	3,8	3,8	5,3
Return on shareholder's equity ⁴⁾	31,8	57,1	29,7	32,2	45,3
LIQUIDITY					
Current ratio ⁵⁾	152,5	151,9	155,4	155,4	157,1
Working capital (NOK mill) ⁶⁾	1 074,8	1 017,6	965,4	965,4	906,9
EMPLOYEES					
Total permanent employees at Dec 31	1857	1825	1802	1802	1805
Of which: full time	644	657	652	652	675
part time	1213	1168	1150	1150	1130
Equivalent full time employees	1152	1156	1139	1139	1125
Retail outlets at Dec 31	306	297	288	288	278

$$^1) \text{ Gross profit ratio} = \frac{\text{sales revenue} - \text{cost of goods sold}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

$$^2) \text{ Operating margin} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expenses}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

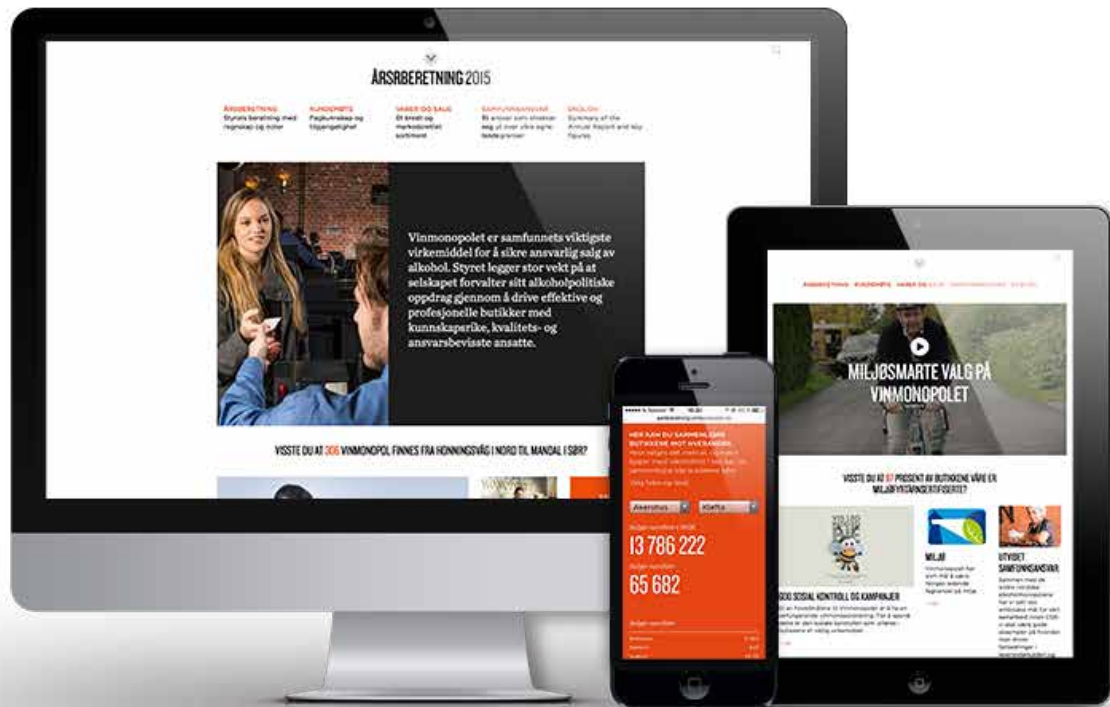
$$^3) \text{ Return to asset} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expenses}}{\text{average of total capital as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

$$^4) \text{ Return on shareholder's equity} = \frac{\text{profit before tax}}{\text{average of shareholders equity as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

$$^5) \text{ Current ratio} = \frac{\text{current assets}}{\text{current liabilities}} \times 100$$

$$^6) \text{ Working capital} = \text{current assets} - \text{current liabilities}$$

For elektronisk versjon, klikk deg inn på
aarsberetning.vinmonopolet.no